

Rosja w natarciu na Europę: musimy być przygotowani na nową falę dezinformacji

Fot. EPA-ELTA

Polska w ubiegłym tygodniu stała się ofiarą ataku rosyjskich dronów. Atak spowodował lawinę dezinformacji. „Musimy być przygotowani na nową falę dezinformacji. Zresztą, taka fala była widoczna praktycznie od razu. Otrzymaliśmy potężną dawkę kremlowskiej propagandy” – mówi wiceminister kultury Litwy Viktor Denisenko. »6-7

Rynek wiejski nie taki jak kiedyś

»14-15

Beata Pietkiewicz o planach Forum Wileńskiego

»16-19

**KURIER
WILEŃSKI**

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbynių g. 4a,
LT-02121 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt)

Zastępcy red. naczelny:
Brygita Łapszewicz
(b.łapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski
(ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Justyna Giedroń,
Rajmund Klonowski,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiwicz
– fotoreporter.

Dział Promocji i Kolportażu:
Andrzej Podworski
– prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwileński.lt)
i reklama
(tel. +370 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Dział Online:
Janina Jarosz,
Jolanta Balkiewicz,
Apolinary Klonowski.

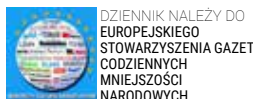
Skład i łamanie: Halina Taukin

Wydawca: Vš „Kurier Wileński”

Druk: Vš „Vilnijos žodis”

Nakład: 2500 egz.

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbierane z opinii redakcji.

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy za Granicą 2023”, ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

Jubileuszowe dożynki rejonu wileńskiego w Białej Wace

13 września w Białej Wace, w gminie Pogiry, na terenie zabytkowego dworu po raz pierwszy odbyły się Dożynki Rejonu Wileńskiego. Tym razem była to jubileuszowa, 30. edycja.

Honorata Adamowicz

Odkąd merem rejonu wileńskiego został Robert Duchniewicz, w rejonie wileńskim święto plonów jest obchodzone dwa razy – lokalne, organizowane przez Związek Polaków na Litwie oraz oficjalne, organizowane przez samorząd rejonu wileńskiego.

Uroczystości rozpoczęły się Mszą św. dziękczynną za plony i o Boże błogosławieństwo dla rolników, która została odprawiona w kościele pw. Nawrócenia św. Pawła Apostoła w Wojdatch. Po Mszy św. barwny korowód gmin i gości udał się do Białej Waki.

MER DZIĘKUJE ROLNIKOM

„Dzisiaj jest wyjątkowa okazja i wyjątkowe miejsce. Właśnie tutaj świętujemy 30. jubileuszowe dożynki, a miejsce to jest symboliczne, ponieważ pierwsze dożynki odbyły się właśnie w tym miejscu, w Białej Wace. Dzisiaj jest wyjątkowy dzień, cieszymy się, że święto to odbywa się w różnych miejscach rejonu wileńskiego i w ten sposób – podróżując, cieszy nas od wielu lat różnorodność naszych miejscowości. To święto pokazuje, że nasza gmina jest zjednoczona, spotykają się tu wszyscy, spotykają się

rodziny, przyjaciele. Dzielimy się nie tylko dobrem natury, dziedzictwem kulinarnym, wytworami ludowymi, ale także tym, co najważniejsze – byciem razem, a także wynikiem pracy, cierpliwości i miłości naszych ludzi do ziemi. Ale ten dzień jest przede wszystkim podziękowaniem dla wszystkich rolników, ogrodników i przede wszystkim Bogu. Święto to nie tylko nasza piękna tradycja, symbol, oznacza ono o wiele więcej – pracowitość, wspólnotę, szacunek do ziemi i do siebie nawzajem, dlatego gratulując tego pięknego święta, szczerze dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do jego organizacji” – powiedział do zebranych Robert Duchniewicz, mer rejonu wileńskiego.

DZIELENIE SIĘ CHLEBEM

W części obrzędowej nastąpiło przekazanie chleba. Mer rejonu wileńskiego, wicemerowie oraz dyrektor administracji Samorządu Rejonu Wileńskiego podzielili się chlebem ze wszystkimi przybyłymi gośćmi i mieszkańcami. Dzielenie się chlebem podczas dożynek to gest, który symbolizuje jedność, wspólnotę i podziękowanie za plony oraz pracę rolników.

Podczas tegorocznych uroczystości dożynekowych tradycyjnie zostali odznaczeni najlepsi rolnicy rejonu wileńskiego. Pogoda dopisała, atrakcji było mnóstwo, podobnie jak gości i uczestników. Na wszystkich czekały 23 gościnne zagrody gminne, w których częstowano wysmienitymi, domowymi ciastami i swojskimi wyrobami. Można było obejrzeć wystawę rzemiosła ludowego, pokaz traktorów retro, jarmark lokalnych smakołyków i warsztaty – m.in. wicia palm, filcowania wełny czy rekonstrukcji życia średnio-wiecznych rycerzy. Podczas wydarzenia wolontariusze z Hospicjum bł. ks. Michała Sopoćki w Wilnie zbierali datki na rzecz tej placówki medycznej.

W części artystycznej na scenie wystąpiły nie tylko lokalne zespoły: m.in. Polski Zespół Tańca Ludowego „Perła”, „Rudomianka”, „JOK” z Mołdawii, „Vox cordis”, „Mejszagolanki”, „Przyjaźń” oraz Kapela Kawalerów Podwileńskich. Na zakończenie odbyła się zabawa przy dźwiękach gwiazd – zespołu Boys i Dżordany Butkutė. Wieczór zakończył pokaz laserowy.

Szersze relacje z dożynek w Białej Wace w najbliższym numerze magazynowym Kuriera Wileńskiego. ■

Wyrazy szczerzego współczucia i słowa otuchy

Janowi Czepukowiczowi

z powodu śmierci Ukochanego Syna

Niech jego dusza spoczywa w pokoju

Rodzina Klonowskich

Prezydent Litwy Gitanas Nausėda w poniedziałek zainaugurował Narodowe Wyzwanie dla Mobilności udając się do pracy rowerem **Fot. Josvydas Elinskas, ELTA**

Sikorski: cieszy, że Trump mówi to, co większość UE

Cieszy, że prezydent USA mówi to, co większość UE, czyli, że Węgry i Słowacja mogą kupować ropę z innego niż rosyjski kierunku – tak wicepremier i szef MSZ Radosław Sikorski odniósł się do słów Donalda Trumpa ws. zaprzestania kupowania ropy z Rosji przez wszystkie państwa NATO.

Prezydent Stanów Zjednoczonych napisał w sobotę na portalu Truth Social, że wystosował list do wszystkich państw NATO i „całego świata”, w którym zadeklarował, że jest gotów nałożyć silne sankcje na Rosję, ale pod wa-

runkiem, że wszystkie kraje Sojuszu przestaną kupować rosyjską ropę.

– Ja się osobiście cieszę, że prezydent Trump mówi to, co większość Unii Europejskiej, że mianowicie Węgry i Słowacja mogą kupować ropę z innego, niż rosyjski, kierunku i powinny były dawno to zrobić – powiedział Sikorski, pytany w poniedziałek w radiu TOK FM o te słowa Trumpa.

Dodał, że rozumie, iż Węgry chciałyby kupować ropę taniej, ale – jak podkreślił – „przeciwstawianie się Putinowi i jego agresji ma swoje koszty”. – Cała Europa płaci

trochę więcej za gaz i ropę. Mam nadzieję, że Węgry i Słowacja wreszcie ten apel prezydenta Trumpa wykonają – dodał szef MSZ.

W sobotnim wpisie Trump stwierdził też, że nałożenie przez wszystkie pozostałe kraje NATO ceł na Chiny w wysokości od 50 do 100 proc. to kolejny czynnik, który pomoże zakończyć wojnę w Ukrainie. Zdaniem amerykańskiego prezydenta Chiny „mają silną kontrolę, a nawet wpływ na Rosję, a te potężne cła złamią tę zależność”.

PAP

Imieniny

16 września

Antyma, Cypriana, Edyty, Eufemii, Eugenii, Franciszka, Innocencji, Kamila, Kornela, Ludmiły, Łucji, Sebastiana, Wiktora

17 września

Dargosława, Gordiana, Hildegarda, Lamberta, Makryna, Narcyza, Roberta, Sokratesa, Teodora, Waleriana, Zygmunta

Cytat dnia

„Oni nie robią tego, co do nich należy. NATO musi się wziąć w garść, Europa musi się wziąć w garść – Europejczycy są moimi przyjaciółmi, ale kupują ropę od Rosji” – powiedział prezydent USA Donald Trump.

Liczba dnia 6,4 proc.

osób w UE dotyka poważny niedostatek materialny i społeczny wynika z najnowszych danych opublikowanych przez Eurostat. Wśród unijnych krajów najwyższy odsetek osób, które stanęły w obliczu poważnego niedostatku materialnego i społecznego, odnotowano w Rumunii (17,2 proc.), w Bułgarii (16,6 proc.) i Grecji (14,0 proc.). Najniższe wskaźniki odnotowano w Słowenii (1,8 proc.), Chorwacji (2,0 proc.) i Polsce (2,3 proc.).

Szanownemu Panu Czesławowi Okińczycowi

Z okazji pięknego Jubileuszu
Moc najserdeczniejszych życzeń zdrowia oraz wszelkiej pomyślności –
w podzięce za wieloletnią współpracę,
pomoc w poszukiwaniu sponsorów
oraz wsparcie materialne w okresie przekształcenia
Szkoly im. Szymona Konarskiego w Wilnie
w nowoczesną placówkę edukacyjną

składa Teresa Michajłowicz, wieloletnia Dyrektor Szkoły

Program letniego zatrudnienia młodzieży rejonu wileńskiego zakończony pomyślnie

W tym roku Program letniego zatrudnienia młodzieży w rejonie wileńskim po raz kolejny udowodnił swoją wartość — aż 30 młodych osób (w wieku 14–19 lat) skorzystało z możliwości zdobycia doświadczenia zawodowego w różnych przedsiębiorstwach, ośrodkach kultury i innych instytucjach w rejonie.

„Cieszy nas, że młodzież w rejonie wileńskim zdobywa swoje pierwsze praktyczne doświadczenia i odkrywa swoje umiejętności oraz mocne strony. Program nie tylko umożliwia poznanie różnych dziedzin zawodowych, ale także pomaga w kształtowaniu odpowiedzialności, samodzielności i kompetencji społecznych — umiejętności, które będą im towarzyszyć przez całe życie. Jeszcze bardziej inspirowa zaangażowanie lokalnych firm — to pokazuje, że razem możemy tworzyć zrównoważone i wspierające środowisko, w którym każdy młody człowiek może realizować swój potencjał” — mówi Robert Duchniewicz, mer Samorządu Rejonu Wileńskiego.

Młodzi ludzie angażowali się w różnorodne działania: od produkcji, konstruowania i montażu mebli po organizowanie wydarzeń kulturalnych, prace pomocnicze, obsługę klienta w hotelach i restauracjach, rejestrację i handel detaliczny. Część młodzieży wykonywała letnie prace przez dwa miesiące, inni — przez jeden, ale wszyscy mieli doskonałą oka-

zję zdobyć cenne doświadczenie i poznać zawody.

W tym roku w inicjatywie wzięło udział 13 pracodawców, na co samorząd przeznaczył łącznie 23,28 tys. euro. Warto zaznaczyć, że od 2025 r. dofinansowanie na każdego zatrudnionego młodego człowieka zostało zwiększone z 300 do 500 euro miesięcznie.

W 2024 r. w programie wzięło udział 16 młodych ludzi i 9 pracodawców, na co przeznaczono 6 993 euro. Można zauważyć, że w tym roku program zatrudnienia młodzieży cieszył się jeszcze większym zainteresowaniem niż w roku ubiegłym, co odzwierciedla rosnącą aktywność i wsparcie dla inicjatywy zarówno ze strony młodych ludzi, jak i lokalnych pracodawców.

„Zauważam, że młodzież rejonu wileńskiego jest naprawdę zainteresowana programem — w porównaniu z 2024 rokiem obserwujemy wyraźny wzrost zainteresowania zarówno pracodawców, jak i potencjalnych pracowników. Mam nadzieję, że zainteresowanie będzie rosło i w przyszłym roku uda nam się przyciągnąć

jeszcze więcej uczestników” — mówi Ernest Stelmach, koordynator ds. młodzieży w Administracji Samorządu Rejonu Wileńskiego.

Program letniego zatrudnienia młodzieży i jej integracji na rynku pracy to inicjatywa wspierana przez samorząd, która otwiera możliwości wakacyjnego zatrudnienia osobom w wieku 14–19 lat, które zadeklarowały miejsce zamieszkania w rejonie wileńskim i uczą się wg programów nauczania podstawowego, średniego lub zawodowego. Do programu mogą dołączyć również uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE) uczęszczający do szkół ogólnokształcących, niezależnie od ich wieku. Celem programu jest nie tylko zapewnienie młodzieży wartościowej zajętości w okresie wakacji letnich, ale także promowanie współpracy z lokalnymi pracodawcami i poprawa jakości doradztwa zawodowego. ■

Stronę przygotowano na podstawie informacji Samorządu Rejonu Wileńskiego

Uroczystości w Kwaterze Polskiej w Ponarach

Związek Polaków na Litwie we współpracy z Urzędem do Spraw Kombatantów i Osób

Represjonowanych, Stowarzyszeniem Rodzina Ponarska oraz Europejską Unią Wspólnot Polonijnych organizuje uroczystości upamiętnienia 81. rocznicy zakończenia zbrodni ponarskiej. Partnerem wydarzenia jest Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Litewskiej.

24 września o godz. 12:00 w Kwaterze Polskiej w Ponarach zostanie odprawiona Msza św., odbędzie się Apel Pamięci z udziałem Wojska Polskiego oraz złożenie wieńców.

Las ponarski był świadkiem zbiorowych egzekucji przeprowadzanych przez okupantów niemieckich i ich litewskich kolaborantów w latach 1941–1944. O tym, co działo się w Ponarach, przekazują notatki mieszkańca tej miejscowości Kazimierza Sakowicza, jakie obejmują okres od lipca 1941 r. do listopada 1943 r., a stanowią owoc jego obserwacji z okna na poddaszu domu. Zapisywał zarówno to, co sam widział, jak i to, co usłyszał od innych. Notatki chował do butelek i zakopywał w ogrodzie, natrafiono na nie po wojnie.

„Oddajmy hołd ofiarom jednej z najtragiczniejszych kart naszej

historii. Ich cierpienie i męczeństwo zobowiązują nas do zachowania pamięci i do budowania przyszłości opartej na prawdzie i godności” — mówi Edward Trusewicz, prezes Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych.

Chętni wybrania się na uroczystość mogą skorzystać z nieodpłatnego transportu – 24 września o godz. 11:00 od Domu Polskiego w Wilnie odjedzie autokar (obowiązuje rejestracja drogą mailową **biuro@zpl.lt** bądź telefonicznie **00370 5 233 1056**). ■

Inf. organizatorzy

PREZYDENT Kandydatury min. środowiska i energetyki odrzucone

Prezydent Gitanas Nausėda poprosił o przedstawienie nowych kandydatów na ministrów środowiska i energetyki, o czym poinformowała w poniedziałek 15 września Kancelaria Prezydenta. „Prezydent Gitanas Nausėda odrzucił przedstawione mu kandydatury Mindaugasas Jablonskisa i Povilasas Poderskisa na ministrów energii i środowiska i zwrócił się do mianowanej premier Ingii Ruginienė z prośbą o przedstawienie nowych kandydatów” – podano w komunikacie. Odrzucając przedstawione kandydatury, Nausėda podkreślił, że nowo mianowani ministrowie nie mogą budzić najmniejszych wątpliwości co do swojej determinacji i zdolności do ochrony interesu publicznego, możliwości przeciwstawienia się wpływowi grup interesów oraz zapewnienia sprawnego i skutecznego działania w obszarach szczególnie ważnych dla społeczeństwa. Kandydaci zostali zgłoszeni przez partię Świt Niemna.

EKOLOGIA Spec-paliwo do samolotów od Orlen Lietuva

Orlen Lietuva, spółka zajmująca się importem i przetwarzaniem ropy naftowej, należąca do polskiego koncernu naftowego Orlen, rozpoczyna dostawy ekologicznego paliwa lotniczego. Paliwo będzie mogło być wykorzystywane przez wszystkie linie lotnicze obsługujące lotniska w Wilnie, Rydze i Tallinie, poinformowała spółka w poniedziałek 15 września. „To ważny krok w kierunku dekarbonizacji sektora lotniczego. Dajemy liniom lotniczym i pasażerom możliwość wyboru bardziej zrównoważonych podróży, przyczyniając się jednocześnie do realizacji celów klimatycznych

Unii Europejskiej. Oznacza to, że od połowy września samoloty startujące z lotnisk w krajach bałtyckich będą napędzane paliwem zawierającym składnik pochodzenia zrównoważonego” – powiedział w komunikacie dyrektor ds. sprzedaży hurtowej firmy, Tomas Abromavičius. Ekologiczne paliwo lotnicze (ang. Sustainable Aviation Fuel, SAF) jest produkowane z surowców odnawialnych lub odpadowych, takich jak zużyty olej spożywczy, odpady przemysłowe i rolnicze.

INNOWACJE Litwa daje 5,5 mln euro na kosmiczne europrogramy

Litwa przeznacza kolejne 5,5 mln euro na udział przedsiębiorstw w programach Europejskiej Agencji Kosmicznej (EKA). Finansowanie pomoże przedsiębiorstwom z tego sektora w większym stopniu wejść na rynki międzynarodowe oraz będzie sprzyjać rozwojowi zaawansowanych technologii i nauki, poinformowało Ministerstwo Gospodarki i Innowacji. „Produkty tworzone w tym sektorze mają duży potencjał wzmocnienia przemysłu obronnego i bezpieczeństwa. Mamy duże ambicje, aby do 2027 r. krajowy sektor kosmiczny stanowił 1 proc. PKB kraju” – przekazał wiceminister Marius Stasiukaitis w komunikacie. Według ministerstwa, w latach 2026-2028 na programy związane z sektorem kosmicznym przewidziano łącznie 14,5 mln euro – o 62 proc. więcej niż w latach 2022-2025. Ministerstwo przygotowało również koncepcję rozwoju sektora, której celem jest wzmocnienie konkurencyjności litewskich usług kosmicznych.

WILNO Propozycja na „Plac Przyjaźni Obojga Narodów”

Politycy z Wilna rozważają nadanie bezimiennemu skwerowi w Poszyłajciach, położonemu obok Gimnazjum im. Aleksandra Puszkina, nazwy

Przyjaźni Obojga Narodów, upamiętniającej ofiary katastrofy lotniczej pod Smoleńskiem. Pod koniec sierpnia rada, po posiedzeniu Komisji Pamięci Historycznej, poparła propozycję nadania placowi oficjalnego statusu i nazwy Przyjaźni Obojga Narodów. Ostateczna decyzja zostanie podjęta na następnym posiedzeniu rady. Taką nazwę dla skweru zaproponował socjaldemokrata z Rady Miasta Stołecznego Povilas Pinelis. „Miejsce to poświęcone jest solidarności i pamięci o tragedii polskiej delegacji. Co roku odbywają się tam uroczystości upamiętniające. Miejsce to ma już swoją tradycję, dlatego chcemy go odnowić i poświęcić mu więcej uwagi” – powiedział Pinelis agencji BNS.

KINO Emmy zdominował serial „Dorastanie”

Poruszający dramat o morderstwie nastolatków pt. „Dorastanie” (ang. „Adolescence”) zdobył w niedzielę 14 września osiem nagród Emmy, w tym nagrodę dla najlepszego miniserialu. Serial „The Pitt” triumfował w zaciętej walce o tytuł najlepszego serialu dramatycznego. Hollywoodzka satyra Setha Roge „Studio” zdominowała kategorii komediowej, zdobywając nagrodę dla najlepszego serialu i łącznie 13 nagród Emmy – to nowy rekord w kategorii komedii. „Dorastanie” był chyba najczęściej omawianym hitem telewizyjnym tego roku. Ten brytyjski serial Netflixa to ponura, pouczająca historia o fikcyjnym 13-letnim uczniu, aresztowanym pod zarzutem zabójstwa swojej koleżanki z klasy. Analiza toksycznej męskości wśród młodych chłopców oraz przerażające wiadomości, z którymi mają do czynienia za pośrednictwem smartfonów i sieci społecznościowych, wywoływały dyskusje na całym świecie.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf. wł.; Fot. ELTA; alicja.klonowska@kurierwilenski.lt

Zapad 2025: musimy być przygotowani na nową falę dezinformacji

Antoni Radczenko

Wiceminister kultury Litwy Viktor Denisenko rekomenduje, aby wiedzę o trwających ćwiczeniach „Zapad 2025” czerpać z oficjalnych litewskich źródeł i być gotowym na ataki dezinformacyjne, ponieważ kremlowska propaganda działa błyskawicznie.

Rosyjsko-białoruskie ćwiczenia wojskowe rozpoczęły się 12 września. Szef Narodowego Centrum Zarządzania Kryzysowego (NKVC) Vilmantas Vitkauskas oświadczył, że teraz jest odczuwalny wzrost presji informacyjnej ze strony rosyjskiej. „Rozumiemy to w ten sposób, że nie chodzi o dezinformację, lecz o rozpowszechnianie przekazów dotyczących ćwiczeń »Zapad« – o ich rzekomo obronnym charakterze, o tym, jak wielka jest potęga militarna Rosji i Białorusi” – powiedział w wywiadzie dla LRT Vitkauskas, zdaniem którego podobna presja informacyjna pojawia się zawsze w przypadku tych manewrów.

ZAUFANIE ŹRÓDŁOM OFICJALNYM

Vitkauskas podkreślił, że na razie sytuacja jest w miarę stabilna, ale odpowiednie służby są przygotowane na bardziej radykalne działania w przestrzeni informacyjnej. Zdaniem szefa NKVC najczęściej do nasilenia presji dochodzi tuż przed zakończeniem ćwiczeń. „Przeciwnik może zaskoczyć, ale nasze podniesione środki ostrożności przynoszą efekty, prawdopodobnie przeciwnicy też rozumieją, że jesteśmy na to przygotowani, a instytucje mają opracowane algorytmy reagowania” – dodał. Tym niemniej, nie można wykluczyć prób naruszenia granicy państwowej, wtargnięcia dronów do litewskiej przestrzeni powietrznej lub zakłócenia sygnałów telekomunikacyjnych.

Powstaje pytanie, jak media oraz zwykli mieszkańcy powin-

Są wiadomości, które trafiają do nas z tamtej strony i które często mają charakter manipulacyjny – przestrzega Viktor Denisenko

Ćwiczenia „Zapad 2025” odbywają się w dniach 12–16 września. Szacuje się, że może w nich wziąć udział do 30 tys. żołnierzy Rosji i Białorusi. Historia manewrów „Zapad” sięga lat 70. XX w. Do rozpadu ZSRS brały w nich udział kraje Układu Warszawskiego. Po rozpadzie ZSRS ćwiczenia ograniczają się tylko do Rosji i Białorusi.

ni reagować na informacje dotyczące rosyjsko-białoruskich ćwiczeń wojskowych?

– Generalnie względem informacji dotyczących ćwiczeń wojskowych „Zapad 2025”, które przykuwają dużą uwagę i które wywołują spore napięcia, trzeba podchodzić z dużą ostrożnością. Bardzo często, w tym konkretnym przypadku, trudno odróżnić fakty od dezinformacji. Są wiadomości, które trafiają do nas z tamtej strony i które często mają charakter manipulacyjny. Prawdziwość tych informacji jest bardzo

trudna do zweryfikowania. Często to po prostu jest niemożliwe, jeśli się nie posiada bardzo specjalistycznej wiedzy, dlatego w kontekście „Zapad 2025”, jeśli chodzi o nasz kraj, rekomendowałbym opierać się na oficjalnych źródłach. Trzeba pamiętać, że odpowiednie instytucje zbierają dane wywiadowcze. Pracują również służby dyplomatyczne. Sytuacja jest monitorowana na bieżąco. Teraz to są źródła najbardziej godne zaufania – w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” informuje wiceminister kultury Viktor Denisenko, który obecnie jest odpowiedzialny za walkę z dezinformacją.

ATAK DRONÓW

Polska w ubiegłym tygodniu stała się ofiarą zmasowanego ataku rosyjskich dronów. Polska uruchomiła procedury obronne. Atak również spowodował lawinę dezinformacji. Do sprawy odniósł się premier Polski Donald Tusk. „Rozpowszechnianie rosyjskiej propagandy i dezinformacji w dzisiejszej sytuacji to działanie na szkodę państwa polskiego, wymierzone wprost w bezpieczeństwo ojczyzny i obywateli.

6.>>

Głupota, a tym bardziej polityczne poglądy, nie powinny być traktowane jako okoliczność łagodząca” – napisał szef polskiego rządu.

Apel wystosowało również Wojsko Polskie. „Bądź spokojny, ale świadomy. Uwaga na dezinformację! W związku z bezprecedensowym atakiem dronów nad Polską obserwujemy wzrost dezinformacji w sieci – powtarzające się komentarze, fałszywe konta i narracje podważające skuteczność polskiej obrony oraz działań NATO” – czytamy w apelu.

Kwestia dronów została poruszona na posiedzenie Rady Bezpieczeństwa ONZ, które odbyło się w miniony piątek na wniosek Polski. Większość państw członkowskich Rady – nie tylko państwa europejskie, ale również Panama, Korea Południowa i Stany Zjednoczone – wyraziło solidarność z Polską i potępiło rosyjskie działania. USA i Wielka Brytania deklarowały ponadto, że będą bronić każdego cala terytorium państw NATO.

CENTRA DEZINFORMACJI

Rozmówca naszego dziennika podkreślił, że ataki dezinformacyjne będą się nasilały.

– Oczywiście musimy być przygotowani na nową falę dezinformacji. Zresztą, taka fala była widoczna praktycznie od razu. Otrzymaliśmy

potężną dawkę kremłowskiej propagandy. W przestrzeni publicznej pojawiły się insynuacje, że mamy do czynienia z inscenizacją, której celem było sprowokowanie wojny Rosji z NATO. W ten sam dzień mieliśmy w Wilnie pożar na stacji napełniania gazu skroplonego. To był nieszczęśliwy wypadek. To również propaganda chciała wykorzystać do swych celów. Widzimy, że centra dezinformacji reagują momentalnie i łączą ze sobą rzeczy niepowiązane. Manipulują nimi. Musimy być gotowi, że w każdym tego typu incydencie to będzie wykorzystane przez propagandę – przestrzega Denisenko.

Ćwiczenia „Zapad 2025” odbywają się w dniach 12–16 września. Szacuje się, że może w nich wziąć udział do 30 tys. żołnierzy Rosji i Białorusi. Historia manewrów „Zapad” sięga lat 70. XX w. Do rozpadu ZSRS brały w nich udział kraje Układu Warszawskiego. Po rozpadzie ZSRS ćwiczenia ograniczają się tylko do Rosji i Białorusi. Po raz pierwszy w tym formacie manewry odbyły się w roku 1999. Są to ćwiczenia cykliczne, organizowane co cztery lata. Ćwiczenia odbywają się na terytorium Rosji i Białorusi, na Morzu Bałtyckim i Morzu Barentsa. ■

Fot. Dainius Labutis, ELTA

TVP
WILNO

Vilmantas Vitkauskas oświadczył, że teraz jest odczuwalny wzrost presji informacyjnej ze strony rosyjskiej

Zdalna kontrola emisji spalin pojazdów

Ministerstwo Środowiska zapowiada możliwość wdrożenia systemu zdalnego monitorowania emisji zanieczyszczeń pojazdów. Technologia ma pozwolić na identyfikację najbardziej szkodliwych aut bez zatrzymywania ruchu drogowego. Zgodnie ze studium wykonalności zleconym przez resort, system rejestrowałby poziom emisji, tablice rejestracyjne, prędkość pojazdów oraz warunki pogodowe. Najbardziej efektywnym rozwiązaniem miałyby być model hybrydowy – połączenie stacjonarnych i mobilnych urządzeń, które umożliwiłyby kontrolę około 80 proc. pojazdów poruszających się po litewskich drogach. Z raportu wynika, że zaledwie 2 proc. pojazdów odpowiada za znaczną część emisji. Ich eliminacja z ruchu pozwoliłaby zredukować emisję tlenków azotu o 6,4 proc., cząstek stałych o 10,3 proc., a tlenku węgla aż o 50 proc..

„Inwestycje w zdalną kontrolę zanieczyszczeń nie są kosztami, ale długoterminowymi korzyściami dla całego społeczeństwa. Za każdego euro zainwestowanego w ten system Litwa odzyskałaby kilkadziesiąt razy więcej wartości – czystsze powietrze, niższe koszty opieki zdrowotnej, większy komfort życia mieszkańców” – powiedział Povilas Poderskis, tymczasowy minister środowiska. Szacowany koszt wdrożenia systemu w ciągu 15 lat to 12,7 mln euro, natomiast korzyści ekonomiczne i społeczne mają sięgnąć niemal 600 mln euro. Testy przeprowadzone w Wilnie w 2021 r. potwierdziły skuteczność technologii – 2–4 proc. pojazdów generowało połowę emisji komunikacyjnych w mieście. „Zaledwie kilka procent pojazdów generuje największe zanieczyszczenie. Zdalna kontrola pozwoliłaby rozwiązać ten problem w bardzo precyzyjny sposób – zidentyfikować najbardziej zanieczyszczające samochody i wyeliminować je z ruchu drogowego” – dodał Povilas Poderskis.

Opr. J.B. na podst. inf.
Ministerstwo Środowiska

Jubileusz Leona XIV. Papież świętuje 70. urodziny. Wkrótce opublikuje swój pierwszy dokument

W niedzielne południe 14 września plac Świętego Piotra w Watykanie świętował — papież Leon XIV obchodził swoje 70. urodziny. Transparenty z życzeniami w wielu językach, muzyka na żywo i wspólna modlitwa Anioł Pański.

URODZINY W SERCU KOŚCIOŁA

W niedzielę, 14 września, papież Leon XIV spotkał się z wiernymi na modlitwie Anioł Pański w Watykanie. Tego dnia przypadały jego 70. urodziny. Grupy muzyczne zgromadzone na placu Świętego Piotra zagrały jubilatowi melodię „Happy birthday”, a wśród tłumu pojawiły się transparenty z życzeniami w różnych językach.

„Wydaje się, że wiecie: dziś kończę 70 lat. Dziękuję Bogu, moim rodzicom i dziękuję tym, którzy wspomnieli mnie w modlitwie. Bardzo wszystkim dziękuję” — powiedział papież Leon XIV.

PIERWSZY PAPIEŻ AMERYKANIN

Leon XIV, czyli Robert Francis Prevost, to pierwszy papież pochodzący ze Stanów Zjednoczonych. Urodził się 14 września 1955 r. w Chicago, w rodzinie o korzeniach francuskich, włoskich, hiszpańskich i kreolskich. Jego dziadek ze strony ojca pochodził z Sycylii, a ojciec brał udział w lądowaniu w Normandii podczas II wojny światowej.

Papież ukończył seminarium ojców augustianów w 1973 r., a w 1977 uzyskał dyplom z matematyki i filozofii na Uniwersytecie Villanova. W tym samym roku wstąpił do nowicjatu, a święcenia kapłańskie przyjął w 1982.

W 1985 r. wyjechał na misje do Peru, gdzie pełnił m.in. funkcje kanclerza diecezji Chulucanas i wikariusza parafii katedralnej. Po studiach doktoranckich w Rzymie wrócił do Peru jako rektor i wykładowca seminarium.

W 2001 r. został przełożonym generalnym augustianów i przez kolejne lata odwiedzał różne wspólnoty zakonne, w tym w Polsce. W 2014 r. objął diecezję Chiclayo, a następnie diecezję Callao.

W styczniu 2023 r. papież Franciszek mianował go prefektem Dykasterii ds. Biskupów oraz przewodniczącym Papieskiej Komisji ds. Ameryki Łacińskiej. W konsystorzu 30 września 2023 r. został wyniesiony do godności kardynalskiej.

Leon XIV został wybrany 8 maja 2025 r. w czwartym głosowaniu drugiego dnia konklawe. Jego pierwsze słowa po ogłoszeniu „Habemus Papam” brzmiały:

„Niech pokój będzie z wami wszystkimi, najdrożsi bracia i siostry. Takie było pierwsze pozdrowienie Chrystusa zmartwychwstałego, Dobrego Pasterza, który oddał życie za Bożą owczarnię”.

Podkreślił, że pragnie, by Kościół był „mostem i dialogiem”, a pokój zaczynał się od relacji między ludźmi.

„WYBRANY NIE MAJĄC ŻADNYCH ZASŁUG...”

Pontyfikat Leona XIV oficjalnie rozpoczął się 18 maja. W homilii inaugurującej powiedział:

„Zostałem wybrany, nie mając żadnych zasług. Z bojaźnią i drze-

niem przychodzę do Was jako brat, który pragnie stać się sługą waszej wiary i waszej radości”.

Leon XIV przywrócił część tradycji, od których odstąpił jego poprzednik — nosi mucet i korzysta z letniej rezydencji w Castel Gandolfo. Wkrótce zamieszka w apartamencie w Pałacu Apostolskim wraz z grupą augustianów.

Jeszcze we wrześniu spodziewana jest publikacja jego pierwszego dokumentu — adhortacji apostolskiej o ubogich, rozpoczętej przez papieża Franciszka.

Zapowiadana jest także podróż do Turcji i Libanu w listopadzie, a w 2026 r. do Afryki, Ameryki Południowej i ewentualnie Stanów Zjednoczonych.

Papież wcześniej przypomniał o 60. rocznicy ustanowienia synodu biskupów przez Pawła VI, nazywając ją „profetyczną intuicją”.

„Niech ta rocznica zachęci nas do odnowionego zaangażowania na rzecz jedności i misji Kościoła” — powiedział Leon XIV.

Opr. J. B. na podst. PAP

„Dziękuję Bogu, moim rodzicom i dziękuję tym, którzy wspomnieli mnie w modlitwie” — mówił papież Leon XIV podczas spotkania z wiernymi. Fot. EPA-ELTA

Z Wilna na wszystkie kontynenty świata. Mija 90 lat historii „modlitwy na uśmierzenie gniewu Bożego”

13 i 14 września minęła 90. rocznica objawienia Koronki do Miłosierdzia Bożego. Modlitwę, która miała uśmierzyć „gniew Boży”, Jezus podyktował św. Siostrze Faustynie w klasztorze w Wilnie w 1935 r.

OBJAWIENIE W KLASZTORNEJ CELI

Wieczorem 13 września 1935 r. św. Siostra Faustyna Kowalska doznała w celi wizji anioła, który miał wykonać Bożą karę nad światem i „pewnym miejscem”, którego wymienić s. Faustyna nie mogła „dla słusznych przyczyn”. Gdy błagała anioła o wstrzymanie kary za grzechy, ukazała się jej Trójca Święta, a wewnętrznie usłyszała słowa modlitwy, którą od razu zaczęła odmawiać.

„Ojcze Przedwieczny, ofiaruję Ci Ciało i Krew, Duszę i Bóstwo najmilszego Syna Twojego, a Pana naszego Jezusa Chrystusa, za grzechy nasze i świata całego. Dla Jego bolesnej męki miej miłosierdzie dla nas” — modliła się s. Faustyna.

Jak zapisała w „Dzienniczku”, modlitwa ta sprawiła, że anioł stał się bezsilny wobec wykonania sprawiedliwej kary.

OBJETNICE ZWIĄZANE Z KORONKĄ

Następnego dnia, 14 września, Jezus wyjaśnił siostrze Faustynie, jak ma wyglądać pełna forma modlitwy i jak ją odmawiać. Poleciał odmawianie Koronki przez dziewięć dni na zwykłej częstce różańca. „Modlitwa ta jest na uśmierzenie gniewu mojego” — usłyszała s. Faustyna.

W kolejnych objawieniach Jezus przekazał obietnice związane z Koronką. Wskazał, że przez jej ufną odmawianie można uprosić wszystko, jeśli to zgodne z wolą Bożą.

Osobną obietnicą była łaska szczęśliwej i spokojnej śmierci — zarówno dla osoby, która ją odmawia, jak i dla konających, przy których inni ją odmawiają. „Modlitwa ta jest skuteczna nie tylko dla Ciebie, ale dla całego świata” — zapisała siostra Faustyna w swoim „Dzienniczku”.

Siostrze zostały też podyktowane słowa, które ma wymówić na zakończenie koronki: „Na zakończe-

■ Domek św. Siostry Faustyny w Wilnie Fot. faustyna.pl

nie odmówisz trzykrotnie te słowa: Święty Boże, Święty Mocny, Święty Nieśmiertelny, zmiłuj się nad nami i nad całym światem”.

OD MODLITWY INDYWIDUALNEJ DO WSPÓLNEJ

Koronkę najpierw odmawiała sama siostra Faustyna. Wkrótce próbowała wprowadzić ją w swoim zgromadzeniu, jednak przełożona generalna zgodziła się na to warunkowo, dopiero po uzyskaniu aprobaty kościelnej.

Ks. Michał Sopoćko, spowiednik Faustyny, postarał się o imprimatur, czyli zgodę Kościoła na opublikowanie, i wydał modlitwę drukiem w Krakowie w broszurce „Chrystus, Król Miłosierdzia”. Z czasem Koronka zaczęła być rozpowszechniana w klasztorach, wśród księży i świeckich.

Po śmierci s. Faustyny Koronka zaczęła być odmawiana wspólnie, a jej tekst przekazywano nawet w obozach koncentracyjnych. Ks. Franciszek Cegielka wspominał, że w Dachau przepisał ją na skrawku gazety. Zaczęto ją rozpowszechniać także w USA, Meksyku i Europie Zachodniej.

Modlitewnik „Miłosierdzie Boże, ufamy Tobie”, opracowany przez o. Józefa Andrasza SJ, odegrał istotną rolę w popularyzacji Koronki. Był tłumaczony na wiele języków i rozprowadzany przez mariańców i jezuitów na całym świecie — w tym w Ameryce Łacińskiej, Azji, Australii i Afryce.

DZIEDZICTWO WILNA I ŚW. FAUSTYNY

Wilno, gdzie w 1935 r. objawiona została Koronka do Miłosierdzia Bożego, pozostaje ważnym miejscem w historii kultu Miłosierdzia. To tutaj św. Faustyna otrzymała słowa modlitwy, którą Kościół powszechny uznał za narzędzie wypraszania łask dla świata.

Dzisiaj Koronka do Miłosierdzia Bożego jest najbardziej znaną modlitwą do Miłosierdzia Bożego, którą odmawiają wierni już w całym świecie, wypraszając miłosierdzie dla siebie i świata. Do tekstu tej modlitwy nawiązał także Ojciec Święty Jan Paweł II w zakończeniu Aktu zawierzenia świata Miłosierdziu Bożemu.

Opł. J. B. na podst.
inf. faustyna.pl, PAP

NATO rozpoczęło nad Polską i Litwą misję „Eastern Sentry”. To reakcja na rosyjskie drony

W obliczu narastającego napięcia na wschodniej flance NATO, Estonia, Łotwa i Litwa poparły nową misję sojuszu, „Wschodnią Straż” (Eastern Sentry). Misja ta następująca po wdrożonej rok temu „Bałtyckiej Straży” (Baltic Sentry) ma zapobiec prowokacjom i wzmocnić obronę powietrzną.

Misja jest odpowiedzią na ostatnie wydarzenia w Polsce, kiedy rosyjskie drony naruszyły przestrzeń powietrzną. Na prośbę Polski uruchomiony został artykuł 4. NATO dotyczący pilnej konsultacji z sojusznikami.

BEYSKAWICZNE DECYZJE PO WTARGNIĘCIU DRONÓW

Sekretarz generalny NATO Mark Rutte ogłosił w piątek 12 września, że sojusz wzmocni obronę swojego wschodniego skrzydła i przeprowadzi misję „Eastern Sentry”. Rutte podkreślił, że działania wojskowe rozpoczną się w najbliższych dniach i wezmą w nich udział różni sojusznicy, w tym Dania, Francja, Wielka Brytania i Niemcy.

Prezydent Litwy Gitanas Nausėda wyraził swoje przekonanie, że nowa misja NATO będzie „naprawdę bardzo skutecznym narzędziem” odstrasżającym Rosję. Nausėda zaznaczył, że misja ta sprawdziła się w przypadku misji „Baltic Sentry” na Morzu Bałtyckim i że będzie to naprawdę bardzo skuteczne narzędzie odstrasżające.

„Widzimy, że misja »Baltic Sentry« na Morzu Bałtyckim uzasadniła się, nie bez powodu poprosiliśmy o jej przedłużenie” – dodał prezydent Litwy.

Szef estońskiej dyplomacji, Margus Tsahkna, podkreślił, że NATO, powołując „Wschodnią Straż”, wyraźnie pokazuje, że podejmie odpowiednie środki, aby przeciwdziałać naruszeniom w przestrzeni powietrznej. Prezydent Łotwy Edgars Rinkēvičs również wyraził swoje poparcie dla nowej misji, podkreślając, że jest to ważny krok po wtargnięciu rosyjskich dronów do Polski.

NA CZYM POLEGA „BALTIC SENTRY”?

Natowska misja „Baltic Sentry” (Bałtycka Warta) została powołana w styczniu w Helsinkach w celu za-

Niebo nad krajami bałtyckimi patrolują sojusznicze odrzutowce w ramach misji „Baltic Air Policing”. Z kolei „Eastern Sentry” ma dodatkowo wzmocnić szczelność nieba **Fot. mat.pras., NATO**

pobieżenia możliwym sabotażom na podwodną infrastrukturę krytyczną. Misja ta obejmuje różne kraje oraz jednostki wojsk, a także okręty wojenne, samoloty rozpoznawcze, bezzałogowce oraz drony morskie.

NATO podjęło pilne działania w zakresie obrony powietrznej po tym, jak w zeszłym tygodniu 19 dronów naruszyło przestrzeń powietrzną Polski, a trzy bezzałogowe statki powietrzne zostały zestrzelone. Moskwa twierdziła, że nie atakowała Polski, jednak z od tej narracji odstąpiła Białoruś, która ostrzegła Polskę o dronach i nie nazywała ich dronami ukraińskimi, tylko sugerowała, że zboczyły z kursu przez „stosowanie środków walki elektronicznej obu stron”. W mediach społecznościowych fala anonimowych kont rozpowszechniała informacje, że to drony ukraińskie.

Wpisy, pod którymi pojawiał się wysyp komentarzy z anonimowych kont, zazwyczaj zawierały słowa: „Rosja”, „drony”, „wojna”, „Ukraina”. Pierwsze komentarze potrafiły po-

jawiać się nawet 30 sekund po publikacji danego wpisu, co dowodzi, że Rosjanie dysponują skutecznymi środkami monitorowania ruchu w internecie. Niektóre konta, np. z przepisami piekarskimi, celowo w swoich wpisach zawierały te słowa, aby generować większy ruch.

PROBLEM ROSYJSKICH DRONÓW NASILA SIĘ

W sobotę 13 września wieczorem Rumunia opublikowała komunikat, w którym poinformowała, że podczas rosyjskiego ataku na Ukrainę także do jej przestrzeni powietrznej wleciał dron.

W ciągu ponad trzech lat trwającej rosyjskiej inwazji na Ukrainę rosyjskie drony kilkakrotnie naruszały przestrzeń powietrzną Polski, Rumunii, Łotwy i Litwy. Na razie nie jest jasne, czy wlatują one do krajów europejskich celowo, czy też zbaczają z kursu, zbijane z kursu przez ukraińskie środki walki elektronicznej. ■

Opr. A. K. na podst. BNS, PAP

Koncert „MŁODZI – POLSCY pomimo granic”

Już 20 września o godz. 19:00 w Sali Kongresowej w Wilnie (ul. Vilniaus 6, Wilno) wystąpi orkiestra MŁODZI – POLSCY.

Jest to projekt, w którym już po raz szósty, na scenie spotykają się młodzi muzycy polskiego pochodzenia z Litwy, Białorusi, Łotwy, Niemiec, Ukrainy oraz Polski. Ich wspólne muzykowanie, pod batutą dyrygenta Huberta Kowalskiego, zaowocuje koncertem pełnym emocji i wyjątkowej muzyki. W programie znajdują się dzieła m.in. Wojciecha Kilara, Zbigniewa Wodeckiego, Grażyny Bacewicz, Stanisława Moniuszki, Krzysztofa Pendereckiego oraz Mieczysława Karłowicza.

Liczba miejsc ograniczona – obowiązuje rejestracja. Link do rejestracji: <https://docs.google.com/forms/d/1ioQC8QkHTye1uK31SO-Oy8X0Sw-rQL2brZ0T2JfYWeYQ>

Partnerzy wydarzenia: Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Lietuvos valstybinis simfoninis

orkestras i Dom Kultury Polskiej w Wilnie.

Patronat medialny: Polskie Radio dla Zagranicy, TVP Wilno, TVP Polonia.

Zadanie dofinansowane w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2025 r.

Jednocześnie pragniemy poinformować, że wydarzenie „MŁODZI – POLSCY pomimo granic”, będzie miało również swoją warszawską odsłonę, w poniedziałek 22 września o godzinie 18.00, w Auli Spadochronowej Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.

Na ten koncert również obowiązuje rejestracja, dostępna na stronie: <https://docs.google.com/forms/d/1g5t468Gkw1y5MxPPnBUonyEzLyq4wqocNOmOw1Eiyt8> ■

Organizatorzy

Ruszyła budowa mostu Alberta (Olbrachta)

W Wilnie ruszyła budowa nowego mostu dla pieszych i rowerzystów, który połączy ulice A. Goštauto i Upės. Inwestycja, realizowana przez firmę Tilsta na zlecenie samorządu miasta Wilna. Na czas budowy wprowadzono istotne zmiany w organizacji ruchu pieszych i rowerzystów wzdłuż brzegów Wilii.

Teren budowy został ogrodzony, ustawiono oznakowanie informacyjne oraz wytyczono tymczasowe ścieżki i objazdy pieszo-rowerowe po obu stronach rzeki. Ruch w rejonie ulicy Upės, gdzie codziennie porusza się wielu użytkowników na rowerach i pieszo, został przekierowany. Mieszkańcy proszeni są o omijanie terenu budowy, niekorzystanie z dolnego poziomu nabrzeża oraz stosowanie się do obowiązujących oznaczeń. W okolicy Zwierzynca natężenie ruchu jest mniejsze, jednak również tam obowiązują zmienione trasy.

Prace budowlane rozpoczęto od wbijania ścianek szczelinowych pod przyszłe podpory mostu po obu stronach rzeki. Następnie rozpoczną się główne roboty konstrukcyjne. Most będzie miał długość około 112 metrów i szerokość 14 metrów. Całość konstrukcji – łuki i przęsła – zostanie wykonana z drewna, z elementami metalowymi i żelbetowymi fundamentami.

Równoległe do budowy mostu przewidziano remont odcinka ulicy Goštauto, budowę nowego przejścia dla pieszych oraz modernizację oświetlenia i kanalizacji deszczowej. W bezpośrednim sąsiedztwie powstaną także nowe strefy wypoczynku i przestrzenie społeczne.

Budowa Mostu Alberta nie wpływa na ruch samochodowy – nie są planowane żadne ograniczenia w transporcie kołowym.

Nowa przeprawa ma nie tylko ułatwić komunikację bez samochodu, ale też stać się miejscem spotkań i rekreacji mieszkańców. Zakończenie prac przewidziano na koniec 2026 roku.

Opr. J. B. na podst. inf. Vilnius.lt

Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego zaprasza na
KONCERT
„MŁODZI - POLSCY pomimo granic”
pod patronatem Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej Małgorzaty Kidawy-Błoińskiej
Wystąpi orkiestra MŁODZI – POLSCY pod batutą Huberta Kowalskiego
DATA 22 września 2025, godz. 18:00
MIEJSCE Aula Spadochronowa SGH adres: Szkoła Główna Handlowa w Warszawie al. Niepodległości 162, Warszawa
R.S.V.P. do dnia 13 września 2025 r. za pośrednictwem formularza rejestracyjnego dostępnego na stronie: www.pol.org.pl

Dwustronna umowa obronna z Polską – populistyczne zagranie czy realna propozycja?

Konserwatyści zaproponowali zawarcia dwustronnej umowy obronnej z Polską oraz pośrednictwo Litwy w polepszeniu relacji polsko-ukraińskich.

Antoni Radczenko

Andrzej Pukszo uważa to za zagrywkę populistyczną, ponieważ konserwatyści, kiedy byli u władzy, takich propozycji nie zgłaszali.

Dzień po wizycie prezydenta Polski Karola Nawrockiego na Litwie, które odbyło się 8 września, opozycyjny Związek Ojczyzny – Litewscy Chryścijańscy Demokraci wydali memorandum dotyczącym polityki zagranicznej kraju.

MEMORANDUM ZWIĄZKU OJCZYNY

Konserwatyści w dokumencie wskazali dziewięć najważniejszych priorytetów w polityce zagranicznej. Na pierwszym miejscu wymienia się dążenie do zapewnienia „wolności i niezależności Ukrainy w rodzinie UE i NATO do 1 stycznia 2030 roku”. Poza tym stwierdzono konieczność wzmocnienia więzi transatlantycznych, Unii Europejskiej, maksymalnego rozszerzenia powiązań wojskowych, politycznych i gospodarczych z Niemcami, tworzenia dwustronnych umów obronnych. Zdaniem posła Žygimantasa Pavilionisa takim krajem mogłaby być Polska.

Politolog z Uniwersytetu Witol-da Wielkiego dr Andrzej Pukszo sądzi, że propozycja jest chwytem populistycznym. — Wydaje mi się Žygimantasowi Pavilionisowi — w poprzedniej kadencji będąc m.in. przewodniczącym sejmowego Komitetu Spraw Zagranicznych był bardzo aktywny — ewidentnie teraz takim chwytem chce zwrócić na siebie uwagę i wciągnąć partię do dyskusji o bezpieczeństwie. Po pierwsze, kiedy konserwatyści byli przy władzy, to w kwestiach obronnych postawili na Niemcy. Dzięki temu na Litwie ma zostać umieszczona niemiecka brygada. Więc w pewnym stopniu sprawa została załatwiona. Trudno sobie wyobrazić, aby część Litwy bronili

Nieco inaczej patrzymy z panem prezydentem na integrację Ukrainy z Unią Europejską — sądzi Karol Nawrocki

Litwa od wielu lat wspiera dążenia Ukrainy w sprawie członkostwa w NATO i Unii Europejskiej. Prezydent Gitanas Nausėda niejednokrotnie apelował, aby 1 stycznia 2030 r. wyznaczyć jako konkretną datę przystąpienia Kijowa do Wspólnoty.

niemieccy żołnierze, a część polscy. Poza tym wszyscy jesteśmy w NATO. W przypadku, gdyby Litwie coś się stało, to zgodnie z artykułem piątym Polska musiałaby przyjąć Litwie z pomocą. Zresztą kraje Europy Środkowo-Wschodniej, jak mało kto, przypominają swym zachodnim partnerom właśnie o artykule piątym Sojuszu Północnoatlantyckiego. Trzecia sprawa — między Litwą a Polską jest szereg porozumień dotyczących współpracy pomiędzy sztabami generalnymi, wywiadami, czy akademiami

obrony narodowej. Najważniejsze, chciałbym to jeszcze raz powtórzyć, że takiej propozycji nie było, kiedy konserwatyści tworzyli koalicję rządzącą — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” Pukszo.

RÓŻNICE MIĘDZY POLSKĄ A LITWĄ

Litwa od wielu lat wspiera dążenia Ukrainy w sprawie członkostwa w NATO i Unii Europejskiej. Prezydent Gitanas Nausėda niejednokrotnie apelował, aby 1 stycznia 2030 r. wyznaczyć jako konkretną datę przystąpienia Kijowa do Wspólnoty. To samo pisze się w memorandum. W dokumencie podkreślono, że połączenie wysiłków wszystkich instytucji litewskich — nie tylko służby dyplomatycznej — biznesu i inicjatyw społecznych na rzecz zachowania suwerenności i niezależności Ukrainy w UE i NATO do końca tej dekady „musi stać się zasadniczym strategicznym zadaniem litewskiej polityki zagranicznej”.

12.>>

Nausėda o członkostwie Ukrainy w NATO i UE wspominał podczas wizyty Nawrockiego w Wilnie. „Członkostwo Ukrainy w Unii Europejskiej jest naszym wspólnym strategicznym celem. Ukraina powinna rozpocząć negocjacje członkowskie z Unią Europejską jak najszybciej, a data członkostwa nie może przypadać później niż na rok 2030” — powiedział prezydent Litwy.

Prezydent Polski oświadczył, że patrzy trochę inaczej na europejską integrację Ukrainy. „Nieco inaczej patrzemy z panem prezydentem na integrację Ukrainy z Unią Europejską. Tutaj nasza wizja i kontynuacja tych rozmów jest na nieco innym poziomie, wizja moja jako prezydenta Polski, co nie wyklucza oczywiście naszej pełnej solidarności z Ukrainą w obliczu (działań — red.) Federacji Rosyjskiej, ale to już są sprawy między Polską a Ukrainą” — oświadczył Nawrocki.

Do wypowiedzi prezydenta RP, podczas prezentacji memorandum, nawiązał Pavilionis. „Wczoraj słyszełście wypowiedzi prezydenta Polski dotyczące odmiennego stanowiska w sprawie członkostwa Ukrainy w Unii Europejskiej. Jeśli nie uda nam się zmienić stanowiska Polski, w praktyce wizja Ukrainy ugrzęźnie. A to jest nasze ogromne zadanie, ponieważ mamy z Polakami wielowiekowe więzi” — zaznaczył polityk.

POPULISTYCZNY I NIEDYPLMATYCZNY

Rozmówca naszego dziennika jest również sceptyczny wobec tej propozycji posła konserwatysty. — Między Polską, Litwą oraz Ukrainą funkcjonują formaty trójstronne. Na przykład trójstronne Zgromadzenie Parlamentarne, czy Trójkąt Lubelski. To są właściwe płaszczyzny do przedyskutowania tych kwestii. Natomiast teraz wyskoczyć z deklaracją, że Litwa pokaże Polsce, jak ma kształtować politykę względem Ukrainy, jest czymś populistycznym i niedyplmatycznym — oświadcza Pukszo.

Litewscy politycy, zdaniem politologa, bardzo często nie rozumieją kontekstu relacji polsko-ukraińskich. — Nie chodzi tylko o politykę historyczną, która dla wielu na Litwie jest niezrozumiała. Chodzi również o politykę gospodarczą lub rolniczą. Litwa, w przypadku polityki europejskiej, postawiła przede wszystkim na Brukselę. Jednak jeśli chce się być mediatorem, to trzeba dobrze rozumieć specyfikę regionu oraz nastawienie sąsiadów. Dyplomacja i polityka zagraniczna jest bardzo skomplikowaną dziedziną — zaznacza rozmówca.

Fot. Marian Paluszkiwicz

TVP
WILNO

Litwa, w przypadku polityki europejskiej, postawiła przede wszystkim na Brukselę — twierdzi Andrzej Pukszo

Kamery monitoringu zagrożeniem dla danych

Narodowe Centrum Cyberbezpieczeństwa (NKSC) ostrzega, że kamery GeoVision i ACTi Corporation, popularne na Litwie, mogą stanowić poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa danych.

Badanie przeprowadzone przez NKSC wykazało luki umożliwiające zdalne przejęcie kontroli nad kamerą lub wykorzystanie jej do ataku na inne urządzenia w sieci.

„Stwierdzone luki w zabezpieczeniach umożliwiają zdalne przejęcie kontroli nad kamerą lub wykorzystanie jej jako punktu dostępu do innych urządzeń znajdujących się w tej samej sieci, takich jak komputery lub drukarki”

— powiedział Antanas Aleknavičius, dyrektor NKSC. W przypadku kamer GeoVision wykryto otwarte i nieudokumentowane porty, przez które możliwy jest transfer danych bez odpowiedniego zabezpieczenia. Co więcej, część informacji z urządzenia można uzyskać bez potrzeby logowania się hasłem. Z kolei sprzęt ACTi Corporation wykorzystuje przestarzałe technologie, takie jak ActiveX. Jak podkreśla NKSC, są one obecnie uznawane za niebezpieczne i mogą umożliwiać instalację złośliwego oprogramowania.

„Nie wyklucza się również możliwości, że nieudokumentowane porty mogą być bezpieczne, ale obecnie NKSC nie dysponuje wystarczającymi informacjami, aby to potwierdzić” — napisano w komunikacie.

Część komponentów analizowanych urządzeń pochodzi z Tajwanu i Chin, co — jak zaznacza centrum — zwiększa ryzyko związane z niezawodnością łańcuchów dostaw i jakością oprogramowania.

Poziom ryzyka oceniono jako wysoki, szczególnie w przypadku braku aktualizacji systemów. Badanie przeprowadzono w warunkach laboratoryjnych. W realnym środowisku, przy zastosowaniu odpowiednich zabezpieczeń, ryzyko można ograniczyć. NKSC zaleca m.in. stosowanie zamkniętych sieci, zapór sieciowych, szyfrowania, silnego uwierzytelniania oraz regularnych aktualizacji oprogramowania.

Opr. J. B. na podst. BNS

Rynek wiejski na Wileńszczyźnie nie taki jak kiedyś...

Oficjalnie na terenie samorządu rejonu wileńskiego znajduje się jedno miejsce handlowe posiadające status targowiska, tj. targowisko Rudomina, znajdujące się w rejonie wileńskim, w miejscowości Rudomina, przy ulicy Gamyklos 1A.

Honorata Adamowicz

W innych miejscach, np. w Nemencinie, Mejszagole, Podbrzezia, handel i/lub świadczenie usług odbywa się jako handel w miejscach publicznych.

Rynek w Rudominie w rejonie wileńskim przyciąga handlujących i kupujących nie tylko z całej Wileńszczyzny, ale i z innych samorządów. O tym jak popularny jest rynek i jak zmieniał się w ciągu dziesięcioleci „Kurierowi Wileńskiemu” opowiadają mieszkańcy Rudominy i osoby handlujące przez wiele lat na tym rynku.

HISTORIA POWSTANIA RYNKU W RUDOMINIE

Starosta Rudominy Józef Szatkiewicz jeszcze przed rozpoczęciem modernizacji rynku w 2020 r. w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” mówił, że nie pamięta dokładnej daty rozpoczęcia działalności rynku w Rudominie, ale najprawdopodobniej był to rok 1998. O tym, jak rynek powstał, opowiadał mu poprzedni starosta, Tadeusz Kułakowski. Mówił, że pewnego razu na miejsce, gdzie dzisiaj znajduje się rynek, przyszedł pewien dziadek i próbował sprzedać kozę, następnie sprzedawano na tym miejscu konia. No, a potem jedna babcia przysłała z serem, druga z jajkiem i tak zaczął działać bazar.

RYNEK PAMIĘTAM OD PIERWSZYCH DNI

– Mieszkam tu przez całe życie, już prawie 70 lat. Ten rynek pamiętam od pierwszych dni. Na początku to nawet nie był rynek tylko miejsce, gdzie miejscowi sprze-

wali warzywa, owoce z własnych ogrodów. Nie było ani dni handlowych, ani godzin. Po prostu, kto chciał, ten sprzedawał. Ale jakoś bardzo szybko handel zaczął się rozwijać. Zaczęli tu sprzedawać nie tylko miejscowi, ale przyjeżdżali też mieszkańcy innych miejscowości. Sprzedawano bydło, zboże, ubrania, ale nie takie, co teraz lecz ubranka dziecięce, z których dzieci wyrosły, a także wyroby rękodzieła – opowiada Halina, mieszkanka Rudominy.

PROBLEM MIESZKAŃCÓW

Kolejna nasza rozmówczyni Jolanta, mieszkanka Szwajcar, też mówi, że bardzo dobrze pamięta, jak rozwijał się rynek i ile problemów z tym mieli mieszkańcy.

– Rudomina słynie z rynku. Jest bardzo popularny. Handel zawsze odbywa się w soboty. Handlowcy zaczęli przyjeżdżać już w pią-

tek, żeby zająć dobre miejsce na handel. Teraz to już rzadko kto tak wcześniej przyjeżdża. Cała okolica wokół rynku, gdy jeszcze działał przy ulicy Gamyklos, była po prostu nieprzejezdna. Samochody stawały gdzie tylko się dało. Teraz, gdy tymczasowy rynek jest w Parafianowie, to tam też mieszkańcom jest trudno, ale to już szybko się skończy. Wszyscy bardzo czekamy na to otwarcie. Miejscowi wiedzą, że w sobotę w sklepie IKI w Rudominie już zakupów nie zrobisz, bo półki świecą pustkami. Przyjezdni wykupują – opowiada Jolanta.

MIJESCE NA SPĘDZENIE WOLNEGO CZASU

Dla osób starszych miejscowy rynek to nie tylko miejsce, gdzie się robi zakupy, ale też sposób na spędzenie wolnego czasu i okazja do spotkań towarzyskich.

15.>>

Jednym z najpopularniejszych miejsc handlowych w miejscach publicznych w rejonie wileńskim znajduje się w Nemencinie przy ulicy Švenčionių 21A

14.>>

– Wnuk się śmieje, że dla mnie rynek to jak praca i kościół. Znam tutaj prawie wszystkich. Lubię tu przychodzić, tutaj porozmawiam, czasami napiję się z kimś kawy. Tutaj można też kupić leki, a jeżeli akurat czegoś nie ma, to poprosisz i przywiozą. Zawsze poradzą – mówi Bronisława.

Romuald z rejonu Solecznickiego na rynku w Rudominie handluje już wiele lat. Mężczyzna mówi, że nie tylko rynek bardzo się zmienił, ale też i artykuły, które są tu sprzedawane.

– Na początku handlowali tu rolnicy i ludzie, którzy sprzedawali jakieś warzywa z ogródków. Przyjeżdżali przede wszystkim mieszkańcy wsi, żeby kupić karmę dla bydła, czy jakieś warzywa, owoce. Targowaliśmy z samochodów, przyczep lub po prostu na ziemi. Handel rozpoczynał się bardzo wcześniej, już nawet o czwartej godzinie. Ale z czasem wszystko się zmieniło. Z każdym rokiem handel rozpoczyna się coraz później, bo kupujący już się nie spieszą, bo dla wszystkich starczy. Kiedyś, gdy nie przyjechało się wcześniej, to można już było nic nie kupić – wspomina Romuald.

DZISIAJ TO JUŻ NIE TEN RYNEK CO DAWNIEJ

Mężczyzna mówi, że rynek się rozrastał. Dzisiaj to już nie ten rynek co dawniej. Asortyment wcale nie różni się od tego, co można kupić w mieście. Tu można kupić wszystko. Handlują chińczyszczą, artykułami przywiezionymi z Polski, Niemiec. Rolników, tych takich prawdziwych, jest tu bardzo mało. Kiedyś nikomu nie przyszłoby do głowy zapytać, czy jabłka są miejscowe czy przywiezione. Jak mówi, dzisiaj nawet jeżeli sprzedają warzywa sprowadzone z Polski, to mogą powiedzieć, że miejscowe.

REKONSTRUKCJA RYNKU ROZPOCZĘTA W 2021 ROKU

Rekonstrukcja rynku w Rudominie została rozpoczęta w 2021 r. Projekt napotkał na nieplanowaną przerwę z powodu przedłużających się prac związanych z układaniem sieci energetycznych. Do połowy 2025 r. przeprowadzono gruntową rekonstrukcję targowiska.

Do połowy 2025 r. przeprowadzono gruntową rekonstrukcję targowiska w Rudominie

W samorządzie rejonu wileńskiego poinformowano „Kurier Wileński”, że za organizację handlu i przyznawanie miejsc handlowych na targowisku w Rudominie odpowiedzialna będzie spółka UAB „Nemėžio komunalininkas”, z którą w najbliższym czasie administracja samorządu rejonu wileńskiego podpisze umowę o organizacji handlu i świadczeniu usług na targowisku.

Oferta złożona przez UAB „Nemėžio komunalininkas” spełniła wszystkie wymogi konkursu i została oceniona jako najlepsza. Firma zobowiązała się do wniesienia wkładu finansowego w wysokości 305 tys. euro w ciągu pięciu lat na rozwój infrastruktury targowiska w Rudominie. Ponadto firma planuje dodatkowo organizować wydarzenia handlowe, usługowe oraz kulturalne i edukacyjne trzy razy w tygodniu, dążąc w ten sposób do ożywienia działalności targowiska i stworzenia nowych możliwości dla społeczności Rudominy – wcześniej targowisko było czynne tylko w soboty.

NAJPOPULARNIEJSZE MIEJSCA HANDLU W MIEJSCACH PUBLICZNYCH

W samorządzie poinformowano, że najpopularniejsze miejsca handlu w miejscach publicznych w rejonie wileńskim znajdują się w: Nemenčinie, ul. Švenčionių 21A; Mejszagole ul. Širvintų 69; Podbrzeziu ul. Vilniaus 22A.

Handel w miejscach publicznych można rozpocząć dopiero po uzyskaniu zezwolenia na handel (świadczenie usług) w miejscach publicznych w rejonie wileńskim od sołtysa gminy, na terenie której będzie prowadzony handel. Należy podkreślić, że zezwolenia na handel i świadczenie usług są wydawane przez odpowiednią gminę, dlatego nie ma możliwości uiszczenia jednej opłaty za jedno zezwolenie, które byłoby ważne we wszystkich samorządach rejonu wileńskiego.

Procedura wydawania i cofania zezwoleń na handel i świadczenie usług w miejscach publicznych na terenie samorządu rejonu wileńskiego regulowana jest przez zarządzenie dyrektora administracji samorządu rejonu wileńskiego z dnia 14 listopada 2018 r. Zezwolenie wydaje się w ciągu pięciu dni roboczych od dnia otrzymania wszystkich dokumentów niezbędnych do wydania zezwolenia lub informacji. W przypadku przedłożenia niekompletnych, nieprawidłowo wypełnionych dokumentów lub podania nieprawidłowych danych, termin liczy się od dnia otrzymania wszystkich lub uzupełnionych (skorygowanych) dokumentów. Wydawane zezwolenie może mieć formę elektroniczną lub papierową.

Fot. vrsal.lt

Pietkiewicz ma 2-letni plan na Forum Wileńskie. „Inna rola niż Polskie Kluby Dyskusyjne”

Rozmawiamy z Beatą Pietkiewicz, która została wybrana na nową prezes Forum Wileńskiego. Ta organizacja skupiająca Polaków z różnych litewskich partii politycznych ma za sobą już dwa lata działalności. Była posłanka Sejmu RL, a teraz prezes Forum Wileńskiego, zapowiada, że w planach są tematy być może nieprzyjemne, ale konieczne.

Apolinary Klonowski: Jest pani nową prezes Forum Wileńskiego. Gratulujemy. Gdy zakładane było Forum Wileńskie, gdy wylaniała się władza, forum wybrało na prezesa prof. Jarosława Wołkowskiego. Wtedy była pani posłanką, czy nie lepiej było, żeby na czele forum stanęła wtedy właśnie pani? Forum Wileńskie miałoby większą siłę przebicia.

Beata Pietkiewicz: To nie było możliwe ze względu na to, że Sąd Konstytucyjny Litwy w 2005 r. wydał takie orzeczenie, że poseł nie może być prezesem żadnej organizacji społecznej ze względu na to, że mógłby wywierać jakiś wpływ na działalność, mieć wpływ na różne kontakty, interakcje między różnymi środowiskami.

W komunikacie Forum Wileńskiego czytamy, że zostały podsumowane dwa lata działalności. Czy nasi czytelnicy poznają szczegóły, co zostało dokonane?

Przede wszystkim warto podkreślić jeszcze raz, że Forum Wileńskie tworzą osoby z różnych partii, Polacy, ale też o różnych zapatrywaniach na sprawy społeczne.

Forum Wileńskie, skupiające osoby z różnych partii, rozpoczęło pracę od spotkań z przewodniczącymi tych partii, m.in. ze Skvernelisem (Saulius Skvernelis, przewodniczący Związku Demokratów „W imię Litwy” – przyp.red.) i Čmilytė-Nielsen (Viktorija Čmilytė-Nielsen, ówczesna przewodnicząca Sejmu RL – przyp.red.).

Spotykaliśmy się także z ministrem Kairyssem (minister kultury w rządzie Ingridy Šimonytė, Simonas Kairys – przyp. red.), by porozmawiać o problemach Polaków na Litwie, w tym o wpływie kultury i mediów rosyjskich i rosyjskoję-

Beata Pietkiewicz, nowo wybrana prezes Forum Wileńskiego
Fot. Apolinary Klonowski

zycznych na społeczność polską, a także z dyrektorem Funduszu Wspierania Mediów (Ruslanas Iržikevičius – przyp.red.), aby dopilnować realizacji priorytetów dla polskich mediów, zapisanych w Ustawie o funduszach dla mediów.

Zorganizowano konferencje, również w Sejmie, poruszając tematy takie jak pisownia nazwisk oraz bieżące sprawy polityczne i społeczne, o czym informowano w mediach, w tym na łamach „Kuriera Wileńskiego”, budując tym samym rozpoznawalność forum.

W komunikacie Forum Wileńskiego z 30 kwietnia czytamy o tym, że Forum Wileńskie „wyraża zadowolenie ze zobowiązania Polski wobec Litwy mimo »symbolu braku szacunku« ze strony Litwy, czyli niedopuszczania pisowni polskich nazwisk w oryginalnej formie. Tak to nazwał minister spraw zagranicznych Polski Radosław Sikorski w polskim Sejmie. Forum Wileńskie nie uważa, że Polska powinna przy-

jąć twardszą pozycję i na Litwie szacunek wymusić?

W obecnych realiach i okolicznościach, w których funkcjonujemy, w ogóle takie nieporozumienia, jak niezakończone sprawy z zapisem nazwisk nie powinny mieć miejsca. Jako forum, będące formacją o proeuropejskim i prozachodnim nastawieniu, doskonale rozumiemy wagę i powagę aktualnej sytuacji.

Litwa i Polska stoją dziś wobec poważnych zagrożeń – nie tylko ze strony trwającej wojny hybrydowej, ale także możliwych bezpośrednich działań. Uważam jednak, że stawianie spraw na ostrzu noża, nie byłoby właściwym rozwiązaniem. W obecnych realiach należy podkreślić, że wiele z kwestii polskich mogło zostać rozstrzygniętych znacznie wcześniej – być może niektórym zależało, by pozostawały one narzędziem politycznym, pozwalającym utrzymywać się w przestrzeni publicznej.

16.>>

Polacy na Litwie mogą być wykorzystani przez Rosję?

Uważam, że w razie takiej potrzeby Rosja nie zawaha się przed tym scenariuszem. Dlatego ważne jest, by strona litewska jak najszybciej podjęła decyzje zgodne ze standardami europejskimi, zgodne z traktatem polsko-litewskim z 1994 r. oraz wzajemnym szacunkiem.

Wspólna historia oraz obecny sojusz Polski i Litwy w obszarze obronności i energetyki sprawiają, że mniejsze, choć dla nas bardzo ważne, kwestie – jak znaki diakrytyczne w nazwiskach – powinny być rozwiązane bez zbędnej zwłoki i niezależnie od politycznych nastrojów. Blokowanie tych spraw to prezent dla Moskwy.

Forum Wileńskie spotkało się z ówczesnym ministrem spraw wewnętrznych Litwy w rządzie Gintautasa Paluckasa, Władysławem Kondratowiczem, który najpewniej pozostanie na tym stanowisku także w nowym rządzie Ingi Ruginienė. Komunikat forum nie ujawniał, czego dotyczyło spotkanie.

Rozmowa miała charakter swobodny na tematy dotyczące Polaków. Wśród poruszonych kwestii znalazł się udział Polaków w ówczesnym rządzie Gintautasa Paluckasa. Mówiliśmy o szkolnictwie. Choć minister nie zawsze ma bezpośredni wpływ na wszystkie te obszary, podkreślono znaczenie każdego polskiego głosu w strukturach rządowych. Zwrócono się również do ministra z prośbą o wsparcie inicjatyw naszej społeczności.

Czy była z ministrem rozmowa o Ministerstwie Regionów, które teraz jest pod znakiem zapytania, ale wtedy było dość realną ideą? W związku z odłożeniem tej koncepcji na później Polacy powinni czuć ulgę czy niepokój?

Nie jest to dobra wiadomość – nie tylko dla Polaków, ale i dla całej Litwy. Od lat obserwujemy, że regiony rozwijają się wolniej niż centrum kraju. Gospodarka i życie społeczno-kulturalne koncentrują się w kilku dużych miastach, przede wszystkim w Wilnie, Kownie, Kłajpedzie i częściowo Szawlach.

To tam ludzie przyjeżdżają do pracy, tam powstają nowe inwestycje.

Uważam, że w razie takiej potrzeby Rosja nie zawaha się przed tym scenariuszem (wykorzystaniem problemów polsko-litewskich – przyp.red.). Dlatego ważne jest, by strona litewska jak najszybciej podjęła decyzje zgodne ze standardami europejskimi, zgodne z traktatem polsko-litewskim z 1994 r. oraz wzajemnym szacunkiem.

cje. Tymczasem regiony wyraźnie się wyludniają – widzimy to choćby po zamykanych z powodu braku dzieci szkołach.

Uważam, że powołanie Ministerstwa Regionów mogłoby stanowić szansę na znalezienie skutecznych sposobów wsparcia rozwoju tych obszarów. Życie w regionach jest dobre i spokojne, a potencjał – ogromny. Można by stworzyć tu atmosferę na wzór nordyckiego „hygge”, wykorzystując piękno i wyjątkowość tych miejsc. Takie ministerstwo mogłoby wypracować nową wizję dla regionów, wspierać ich rozwój gospodarczy i społeczny.

Jest pani solczanką, więc też to trochę pani sprawy. Podczas konferencji „Wilno w cieniu imperium”, która odbyła się w Wilnie, konsul generalny RP na Litwie, Dariusz Wiśniewski, zasugerował, że konflikt między Solecznikami a Wilnem niekoniecznie musi mieć charakter etniczny, lecz może być przejawem napięć między peryferiami a stolicą kraju. Zgadza się pani z takim poglądem?

Sytuacja ta ma wiele aspektów. Oprócz kwestii etnicznych borykamy się także z innymi problemami, które są dobrze znane od lat. Jednym z nich jest utrzymujące się bezrobocie, którego poziom w ciągu ostatniej dekady waha się między 8 a 13 proc. W rejonie solecznickim brakuje miejsc pracy, co sprawia, że wielu mieszkańców wyjeżdża do Wil-

na w poszukiwaniu zatrudnienia. Gospodarka regionu opiera się głównie na rolnictwie, co niesie za sobą określone wyzwania społeczne i socjalne.

Czy w Forum Wileńskim są politycy AWPL-ZChR?

Tak, mamy jednego członka stałego i mamy kontakty z politykami tej partii doraźnie. W końcu jesteśmy platformą dialogu.

Jakie były nastroje podczas spotkania z ministrem Kondratowiczem? Wcześniej był on w AWPL, później bezpartyjny, a teraz jest z socjaldemokratami.

Nie było żadnych napięć, ponieważ jesteśmy organizacją otwartą, która jest właśnie do prowadzenia dialogu ponad różnicami partyjnymi. Dla nas najważniejsze jest to, czym dana osoba się obecnie zajmuje, jakie działania podejmuje oraz jakie przynoszą one rezultaty.

Podczas jednej z rozmów z poprzednim prezesem Forum Wileńskiego, profesorem Jarośławem Wołkonowskim, padło stwierdzenie, że w Forum Wileńskim są przede wszystkim uczestnicy, nie członkowie. Ta formuła pozostaje niezmienna?

Tak. Mamy oczywiście swoich członków, którzy płacą składki roczne, którzy są stałymi członkami stowarzyszenia. Jednak nasze forum pracuje spotykając się i rozmawiając, więc są spotkania też doraźne z politykami, jak również zapraszamy osoby, które wcale nie muszą być stałymi członkami.

Czy w forum są Litwini?

Jesteśmy platformą dialogu Polaków z Polakami z różnych partii. Jednak nasi członkowie aktywnie uczestniczą w wielu innych inicjatywach, gdzie prowadzimy także dialog z Litwinami, więc ten kontakt pośrednio jest utrzymywany.

To też jest bardzo ważne, szczególnie gdy padają kłamstwa, jakobyśmy byli jako Polacy na Litwie niezintegrowani.

Kiedy spojrzymy jednak na swoich znajomych, to pracują w litewskich urzędach, instytucjach, firmach. Moja przyjaciółka pracuje w sądzie litewskim.

18.>>

17.>>

Nie ma zarzutów o niezajomość języka czy prawa litewskiego, czy o to, że jest Polką.

Stwierdzenia o jakichś mitycznych Polakach będących odrębnym państwem w państwie, to oderwana od rzeczywistości bardzo szkodliwa narracja. Rzeczywistość naprawdę okazuje się o wiele bardziej pozytywna niż to, co nam mówią media czy politycy w swoich mediach społecznościowych.

Na konferencji w listopadzie zeszłego roku dotyczącej Polaków na Litwie padły takie słowa, że jeszcze nikt na Litwie nie odważył się wziąć za ręce swoich znajomych polityków Litwinów, decydentów i zaprowadzić do polskiej szkoły na Litwie czy do litewskiej szkoły w Polsce, w Puńsku. Forum Wileńskie odważy się to zrobić ze swoimi partnerami?

Rozważamy to i to dobry pomysł. Muszę jednak nie zgodzić się z twierdzeniem, że nikt tego jeszcze nie zrobił. Jeszcze kiedy byłam w Sejmie, jako komitet oświaty jeździliśmy do Puńska i też patrzyliśmy, jak tam pracuje ta szkoła, byliśmy w tym miejscu, gdzie powstało teraz przedszkole i szkoła początkowa w Suwałkach, więc takie wizyty się odbywały.

Pamiętam, kiedy pani minister Šiurgždinienė (Jurgita Šiugždinienė, minister oświaty w rządzie Ingridy Šimonytė – przyp. red.) przyjeżdżała do Solecznik ze swoimi urzędnikami.

Ale pan Valotka w solecznickiej szkole nie był.

Nie był, niestety, być może trzeba go zaprosić. Myślę, że pan Valotka mógłby być tym zainteresowany. W końcu lepiej jeden raz zobaczyć i wypracować zdanie na podstawie własnych obserwacji, niż 100 razy usłyszeć.

Podczas obchodów Konstytucji 3 Maja, strzelec Dariusz Litwinowicz, który jest członkiem Forum Wileńskiego, wspominał, że jeżeli będą jakieś uroczystości 20 października na rocznicę wprowadzenia litewskiej poprawki do Konstytucji 3 Maja, w którym Litwa nakreśliła siebie jako pełnoprawne suwerenne państwo w ramach wspólnej unii, to strzelcy chętnie dołączą do obchodów. Forum Wileńskie będzie upamiętniać jakoś tę datę?

Wśród działań FW Pietkiewicz wymienia – prócz spotkań z politykami i ministrami – wypracowywanie wspólnej ponadpartyjnej pozycji dla polskich spraw
Fot. Apolinary Klonowski

W obecnych realiach należy podkreślić, że wiele z kwestii polskich mogło zostać rozstrzygniętych znacznie wcześniej – być może niektórym zależało, by pozostawały one narzędziem politycznym, pozwalającym utrzymywać się w przestrzeni publicznej.

Musimy mówić o tym, bo widzimy – wreszcie! – poruszenie w świecie intelektualistów. Taką jaskółką, choć nie jedyną, była chociażby konferencja „Wilno w cieniu imperium”, dwujęzyczna konferencja.

Bardzo brakuje mi tego, że o ważnych sprawach rozmawiają głównie intelektualiści, a bardzo rzadko osoby mające wpływ na opinię publiczną. Często politycy przedstawiają wydarzenia jednostronnie, co negatywnie wpływa na wizerunek Polaków i podsyca antypolskie nastroje, szczególnie bez wyjaśnienia przyczyn historycznych.

Widzimy, że kiedy pojawia się jakaś narracja o Rosjanach, o języku rosyjskim czy kulturze, to jest bardzo wielu obrońców. Czy tyłu stałoby w obronie Polaków? To jest symptom, który trzeba mądrze odczytać. Spójrzmy, jak chociażby poseł

Sinica przedstawiał Armię Krajową, tylko przez pryzmat mordu w Dubinkach, który był odwetem za wymordowanie Gliniszczek. To jest pole do popisu dla polityki budowania i wykorzystywania konfliktów narodowościowych, które tak sprawnie umie wykorzystywać przede wszystkim Rosja.

W 2005 r. litewscy żołnierze tamtego czasu i żołnierze Armii Krajowej podali sobie ręce i w Gliniszczkach, i w Dubinkach, mówiąc „przepraszamy i prosimy o przebaczenie”. Rok wcześniej podpisali pojednanie, któremu półoficjalnie patronował „Kurier Wileński”, a ówczesny prezydent Valdas Adamkus był głównym spirytus movens tego pojednania. Prezydent mówił: „Nielatwo jest wypowiedzieć słowo: przepraszam. Wyście zrobili ten krok! Zamknijmy na zawsze karty nieporozumień!”. Więc ten temat teoretycznie jest zamknięty. Historycy też się dogadują. Z czego więc niektórzy robią problem?

Pamięć społeczna jest bardzo krótka. Mówię to jako była polityk. Dlatego niektóre dobre rzeczy, które zrobiła jakaś partia, są szybko zapominane, wypomina się głównie te złe rzeczy. Po prostu łatwiej pamiętamy o tym, jak nas skrzywdzono, niż kiedy wyciągnięto do nas dłoń.

19.>>

18.>>

**Skoro wiemy, kto takie wypo-
wiedzi feruje, to czy Forum Wi-
leńskie jako platforma dialogu
rozważałaby spotkanie z cho-
ciażby panem Sinicą?**

Rozmawialiśmy w forum o tym. Zdecydowaliśmy się tego pomysłu nie odrzucać, ale musimy do tego dojrzeć. Pamiętajmy, że jako politycy znamy się i jesteśmy w normalnych stosunkach, nie jesteśmy wrogo nastawieni, myślę, że taka rozmowa powinna się odbyć. Co ona przyniesie, na razie trudno powiedzieć, ale że taki dialog musi się odbyć, na pewno.

**Czy opinia publiczna będzie
poinformowana o wyniku ta-
kiego spotkania?**

Niewątpliwie.

**Jakie są plany Forum Wileń-
skiego na najbliższe dwa lata
pani kadencji?**

Planujemy dalsze spotkania z politykami i osobami wpływającymi na opinię publiczną. Będziemy reagować na zmiany niekorzystne dla Polaków oraz

prowadzić rozmowy z liderami partii i środowisk opiniotwórczych. Rozważamy też organizację konferencji dotyczącej współpracy polsko-litewskiej i polityki informacyjnej, bo tej polityki zbyt mało ma, a są to tematy ważne, choć rzadko poruszane poza wąskim gronem.

**W społeczności Polaków na Li-
twie mieliśmy już platformy dialo-
gu. W 1994 r. Stanisław Krzywicki
założył Polski Klub Dyskusyjny.
Z kolei 20 lat później grupa dzia-
łaczy założyła podobną organiza-
cję o tej samej nazwie. Naturalnie,
każda z tych inicjatyw wykonywała
swoją pracę i z czasem cichła. Czy
Forum Wileńskie dostrzega tutaj
przestrzeń do wypełnienia?**

Różnimy się od idei Polskich Klubów Dyskusyjnych. One stawiały na dyskusję, debatę. My próbujemy szukać wspólnej wizji i wspólnego mianownika w dialogu wewnętrznym, a upubliczniać dopiero wypracowane pozycje. To jest inna specyfika.

Gdy spotykamy się w forum, w swojej atmosferze, możemy mówić otwarcie jak jest, bez próby udo-

To też jest bardzo ważne, szczególnie gdy padają kłamstwa, jakobyśmy byli jako Polacy na Litwie nieintegrowani. Kiedy spojrzymy jednak na swoich znajomych, to pracują w litewskich urzędach, instytucjach, firmach.

wodnienia komukolwiek cegółkolwiek i bez obaw, że kogoś urazimy, ponieważ nie jest to publiczna debata. Zatem Forum Wileńskie spełnia trochę inną rolę niż Polskie Kluby Dyskusyjne spełniały, choć bez cienia wątpliwości stały się one jednym z najważniejszych ośrodków zmian służących demokratyzacji, przejrzystości, przerwania pewnych narracji w życiu publicznym społeczności polskiej. ■

Rozmawiał Apolinary Klonowski

MRF MEDIU
REMIMO
FONDAS

Prezes forum uważa, że Rosja nie zawaha się wykorzystać niezłatwione sprawy w relacjach polsko-litewskich na swoją korzyść **Fot. Apolinary Klonowski**

Od grudnia pociąg Wilno–Warszawa trzy razy dziennie. Tam jednak trasa się nie kończy

Jak pisaliśmy niejednokrotnie na łamach „Kuriera Wileńskiego”, od 15 grudnia z Wilna do Warszawy pociąg będzie wyjeżdżał trzy razy dziennie. Każdy pociąg za Warszawą jedzie w innym dalszym kierunku. Niektóre bolączki, o których wcześniej informował „Kurier”, zostają rozwiązane.

SZYBSZE POŁĄCZENIE I WIĘCEJ

W kwietniu pisaliśmy o planach polepszenia połączenia kolejowego Wilno–Warszawa. W czerwcu informowaliśmy o pierwszych listach intencyjnych oraz o tym, że 15 grudnia pociąg z Wilna będzie wyjeżdżał trzy razy dziennie. Teraz informacja została potwierdzona – od 15 grudnia z Wilna do Warszawy można będzie jechać trzy razy dziennie, co więcej, potwierdzić się mają wcześniejsze doniesienia „Kuriera Wileńskiego”, że dojazd do Warszawy ulegnie skróceniu o co najmniej godzinę, a być może w przyszłości nawet o dwie godziny.

JAK JEST TERAZ?

Obecnie kursuje jeden pociąg dziennie. Wyjeżdża o 12:35 z dworca głównego w Wilnie i dociera do warszawskiego dworca Warszawa Centralna o 20:10 lokalnego czasu. Podróż trwa 8:35 godziny. Według wstępnych danych podróż do Warszawy od 15 grudnia ma być nawet o godzinę szybsza. Ceny oscylują w okolicach 25 euro, co oznacza, że staje się konkurencyjny czasowo jak i cenowo dla autobusu czy samochodu.

W zamierzeniu pociągi mają kursować nawet cztery razy dziennie, co cztery godziny.

JAK BĘDZIE?

Pociągi wyjeżdżać będą z Wilna trzy razy, ale w różnych kierunkach. Jednym z nich dojedziemy do Krakowa. Drugim, nowym połączeniem, dotrzemy przez Białystok, Warszawę i Poznań aż do Szczecina. We wszystkich trzech przypadkach będzie konieczna przesiadka na stacji Mockawa ze względu na różny rozstaw torów w Polsce i na Litwie.

W Maćkowie (lit. Mockava) ma miejsce przesiadka, która ma potrwać „maksymalnie 20 minut”, według informacji „Kuriera Wileńskiego” nie jest problematyczna **Fot. Przemysław Śliwa**

Obecnie biletu na nowe połączenie nie kupimy. Sprzedaż na wszystkie połączenia od 26 października jest wstrzymana. Można więc przypuszczać, że po 26 października do sprzedaży udostęp-

niona będzie dana pula biletów, w której będą także bilety na te połączenia Wilno–Warszawa, które dochodzą 15 grudnia. ■

Opr. A.K. na podst. mat.pras., intercity.pl, KW, inf.wł.

Tak wyglądało wcześniejsze podpisanie listów intencyjnych między polskim PKP Intercity a litewskim LTG Link w tym roku **Fot. mat.pras., intercity.pl**

Litwini chcą wyższych emerytur: większości wystarczyłoby 1,2-1,5 tys. Euro

Coraz więcej mieszkańców Litwy liczy na godziwą starość, a za taką uznaje się emeryturę znacząco wyższą niż obecnie wypłacana. Najnowsze badanie pokazuje wyraźny wzrost oczekiwań wobec świadczeń emerytalnych.

ROSNĄCE OCZEKIWANIA WOBE EMERYTUR

Z badania przeprowadzonego w maju 2025 r. przez firmę Spinter tyrimai na zlecenie Swedbanku wynika, że większość mieszkańców Litwy chciałaby otrzymywać emeryturę w wysokości od 1,2 do 1,5 tys. euro miesięcznie. Oznacza to wzrost oczekiwań o około 17 proc. w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Obecnie średnia emerytura przy wymaganym stażu pracy wynosi około 720 euro. W ciągu ostatnich lat jej poziom wzrósł o około 10 proc., jednak jak wskazują dane, nadal nie zaspokaja to potrzeb większości pracujących mieszkańców kraju.

„Chociaż średnia emerytura w kraju w ciągu ostatnich pięciu lat stosunkowo szybko rosła, nie spełnia ona oczekiwań większości obecnie pracujących mieszkańców. Jak pokazują dane ankiety, obecna średnia emerytura zaspokajałaby oczekiwania tylko ok. 14 proc. osób pracujących. Gdyby obecne emerytury były o jedną trzecią wyższe i wynosiły ok. 80 proc. średniego wynagrodzenia w kraju, mogłyby spełnić oczekiwania co najmniej czterech na pięciu mieszkańców kraju” – powiedział Tadas Gudaitis, dyrektor inwestycyjny Swedbanku.

ILE WYSTARCZA, BY CZUĆ SIĘ BEZPIECZNIE?

Z badania wynika, że emerytura do 700 euro zadowoliliby zaledwie 3 proc. mieszkańców. Kwoty 701–900 euro oczekuje 11 proc., a 901–1200 euro – 25 proc. Najwięcej, bo 37 proc. pracujących, chciałoby otrzymywać emeryturę w wysokości 1 201–1 500 euro, natomiast 20 proc. oczekuje świadczenia wyższego niż 1 500 euro.

Według Tadasa Gudaitisa, rosnące oczekiwania co do wysokości emery-

tur są związane ze wzrostem wynagrodzeń i kosztów życia.

„Jeśli sześć lat temu, kiedy zaczęliśmy mierzyć oczekiwania mieszkańców dotyczące godziwej emerytury, większość osób pracujących byłaby zadowolona z emerytury w wysokości do 1 tys. euro, to w tym roku poziom godziwej emerytury, który zadowala większość osób, wzrósł do 1,5 tys. euro” – zauważył Tadas Gudaitis.

Zgodnie z zaleceniami międzynarodowych instytucji, takich jak Bank Światowy czy Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), emerytura powinna wynosić 70–80 proc. wcześniejszych dochodów, aby zapewnić odpowiedni poziom życia na starość.

Na Litwie wskaźnik zastąpienia dochodu emeryturą znacząco odbiega od tych zaleceń. OECD prognozuje, że w 2060 r. wskaźnik ten wyniesie około 29 proc. dla osób, które przed przejściem na emeryturę otrzymywały średnie wynagrodzenie.

AMBITNE OCZEKIWANIA MŁODYCH

Z badania wynika również, że najwyższe oczekiwania emerytalne mają osoby w wieku 26–35 lat, a także respondenci o najwyższych docho-

dach oraz mieszkańcy dużych miast. To właśnie te grupy najczęściej deklarują potrzebę emerytury wyższej niż 1 500 euro.

Według Tadasa Gudaitisa, spełnienie takich oczekiwań jest możliwe, ale wymaga odpowiedzialnego planowania finansowego i dodatkowego oszczędzania.

„Przeznaczając środki na dodatkowe przygotowania i konsekwentnie wpłacając składki do funduszu II stopnia emerytalnego, w ciągu kilku dziesięcioleci można zgromadzić znaczną kwotę. W przyszłości kwota ta może stanowić 10–15 proc. dodatku do emerytury. Aby osiągnąć zalecaną normę 70–80 proc. dochodów, należy rozważyć możliwość gromadzenia środków wraz z pracodawcą w III filarze lub dodatkowe możliwości inwestowania” – zaznaczył Tadas Gudaitis.

Ekspert wskazuje, że obecny system emerytalny nie gwarantuje adekwatnych świadczeń dla przyszłych emerytów. Wobec rosnących kosztów życia i starzejącego się społeczeństwa, konieczne mogą być zmiany w podejściu do oszczędzania i finansowania emerytur.

Opr. J.B. na podst. inf. Swedbank

„Obecna średnia emerytura zaspokajałaby oczekiwania tylko około 14 proc. osób pracujących” – odkreślił Tadas Gudaitis, dyrektor inwestycyjny Swedbanku **Fot. Swedbank**

20-lecie polskiej szkoły w Chicago: Dziś naszą Polonię trzyma przy życiu szkoła i kościół

Anna Dunajewska, dyrektorką szkoły polskiej im. Czesława Miłosza w Chicago oraz członki Zarządu ZNP w Ameryce, juror międzynarodowych konkursów: „Rodzic na szóstkę” i „Polak Roku we Włoszech i na świecie” opowiada o swojej szkole oraz o życiu w emigracji.

Leszek Wątróbski: Aniu, spotkaliśmy się w Szczecinie w czasie tegorocznych wakacji letnich. Jesteś dyrektorką i założycielką Polskiej Szkoły im. Czesława Miłosza w Schaumburgu, IL — na przedmieściach Chicago...

Anna Dunajewska: Tu się urodziłam się i wychowywałam. Studia ukończyłam na Politechnice Szczecińskiej. Pracowałam następnie wiele lat w szkole średniej w Szczecinie jako nauczyciel. Z Polski do USA wyemigrowałam latem roku 1997. I w Chicago zaczęłam pracować w polonijnej szkole. Są tu aktualnie 44 szkoły polonijne. Kiedyś było 16 tys. uczniów, dziś jest ich ok. 10 tys. Zmalała trochę ich liczba, bo od lat nie ma nowej emigracji. A uczniowie szkół polonijnych to dziś już drugie i trzecie pokolenie. W minionym roku szkolnym 2024/2025 w naszej szkole uczyło się 349 uczniów.

W tym roku Wasza szkoła obchodzić będzie jubileusz 20-lecia swojej działalności...

Dwadzieścia lat to jest dużo i jednocześnie mało, ale bardziej dużo,

Anna Dunajewska, dyrektorka Polskiej Szkoły im. Czesława Miłosza w Schaumburgu, Chicago IL.

ponieważ wiele wydarzyło się u nas w tym czasie. Nasza szkoła zorganizowała bardzo dużo ważnych imprez, nie tylko dla uczniów naszej szkoły, ale również dla wszystkich uczniów szkół polonijnych w aglomeracji chicagowskiej.

Pierwsza impreza odbyła się z okazji roku gen. Władysława Andersa

(2008). Była to wystawa poświęcona gen. W. Andersowi i 2 Korpusowi Polskiemu we Włoszech. Wystawa została sprowadzona z Włoch, a eksponowana była w Polskim Muzeum w Chicago i dostępna dla wszystkich chętnych. Na otwarciu wystawy byli przedstawiciele dwóch konsulatów chicagowskich — polskiego i włoskiego, weterani, żołnierze armii gen. Andersa. Przyjechali też właściciele tej wystawy z Włoch. To było naprawdę wielkie wydarzenie. Z tej okazji został wydany katalog.

W roku 2011 wydałam kalendarz o Czesławie Miłoszu z jego, nigdzie wcześniej niepublikowanymi zdjęciami, udostępnionymi nam przez chicagowskiego poetę Adama Lizakowskiego.

A rok później Wasza szkoła zorganizowała konkurs międzynarodowy „Malowany Miłosz”...

...na który wpłynęło ponad 150 prac z całego świata. Zorganizowaliśmy również okolicznościowe warsztaty dla nauczycieli. Prowadziły je panie: Joanna Wójtowicz i Małgorzata Małyńska.

23.>>

■ Tegoroczni absolwenci ze sztandarem i dyrektorem szkoły

22.>>

Pierwsza mówiła jak uczyć Miłosza w klasach starszych, druga jak to robić w klasach młodszych. Z tej okazji został wydany kalendarz z pracami uczniów.

Nasz teatrzyk szkolny, tuż przed pandemią — 8 lutego 2020 r., zorganizował w Copernicus Center w Chicago, na największej polonijnej scenie na świecie, przedstawienie. Była to musicalowa wersja bajki H. Ch. Andersena pt. „Księżniczka na ziarnku grochu”, którą bezpłatnie obejrzało ok. 1 700 widzów. Bajkę, razem z dziećmi, obejrzeli przedstawiciele konsulatu generalnego RP w Chicago oraz wszystkich ważniejszych organizacji polonijnych. Udowodniłam wówczas, że można zrobić taką imprezę za darmo, pod warunkiem znalezienia sponsorów.

Kolejna impreza miała miejsce w 2023 roku...

Była to studniówka, która każdego roku organizowana jest dla wszystkich maturzystów z polonijnych szkół w aglomeracji chicagowskiej. I podczas której, pierwszy raz w historii, najlepsi maturzyści — w liczbie 49, otrzymali stypendia — w większości po tysiąc dolarów, choć były też i mniejsze — po: 750, 500 i 350. Natomiast 19 z nich poleciało na Kongres Nauki w Warszawie i na wycieczkę ufundowaną przez ówczesne Ministerstwo Edukacji i Nauki, z tym że rodzice nagrodzonych musieli zapłacić za sam przelot do Polski, który po moich staraniach został o połowę zrefundowany przez IRJP (Instytut Rozwoju Języka Polskiego). Poza stolicą młodzi odwiedzili także Płock, Toruń i Lublin.

Aktualnie trwają przygotowania do obchodów 20 rocznicy powstania Waszej szkoły...

Planujemy je już po tegorocznych wakacjach letnich, na niedzielę 16 listopada. Mamy nawet zarezerwowaną salę. Przygotowujemy wiele niespodzianek, ale nie mogę zdradzić jakich. Mamy m.in. wymyśloną część artystyczną.

Planujemy w tym roku, w ramach zajęć dodatkowych, otworzyć kilka kółek — takich jak: pla-

■ Tegoroczni maturzyści

styczne, teatralne, taneczne oraz szachowe. Pracujemy w piątki w godz. od 17.30 do 20.15 oraz wyłącznie dla chętnych lekcje religii do 21.00. Jest też przygotowanie do pierwszej komunii i bierzmowania. Religia jest także w soboty od 9.00 do 9.45, a potem lekcje do 12.30. Pracuje u nas 15 nauczycieli. Kapłanem szkoły jest ks. Krzysz-

tof Janicki ze Stargardu (dawniej szczecińskiego), który jest na placówce w parafii Bożego Miłosierdzia w Lombard od lipca 2019 r.

Dziękuję za rozmowę. I na Twoje ręce składam gratulacje z okazji Waszego szkolnego jubileuszu. ■

Rozmawiał Leszek Wątróbski

Fot. Ze zbiorów
Anny Dunajewskiej

■ Z panią Anną Marią Anders — córką gen. W. Andersa i ambasadorem RP we Włoszech (2019–2024)

O prawach dziecka

Niech się wreszcie każdy dowie
I rozpowie w świecie całym,
Że dziecko to także człowiek,
Tyle że jest mały.
Dlatego ludzie uczeni,
Którym za to należą się brawa,
Chcąc wielu dzieci los odmienić,
Stworzyli dla was mądre prawa.
Więc je na co dzień i od święta
próbujcie dobrze zapamiętać:
Nikt mnie siłą nie ma prawa
zmuszać do niczego,
A szczególnie do zrobienia cze-
goś niedobrego.
Mogę uczyć się wszystkiego, co
mnie zaciekawi
I mam prawo sam wybierać, z

kim się będę bawić.

Nikt nie może mnie poniżać,
krzywdzić, bić, wyzywać

I każdego mogę zawsze na ratu-
nek wzywać.

Jeśli mama albo tata już nie

mieszka z nami,

Nikt nie może mi zabronić spo-
tkać ich czasami.

Nikt nie może moich listów
czytać bez pytania,

Mam też prawo do tajemnic i
własnego zdania.

Mogę żądać, żeby każdy uznał
moje prawa,

A gdy różnię się od innych, to
jest moja sprawa.

Tak się w wiersze poukłada-
ły Prawa dla dzieci na ca-
łym świecie,

Byście w potrzebie
z nich korzystały najlepiej,
jak umiecie.

Marcin Brykczyński

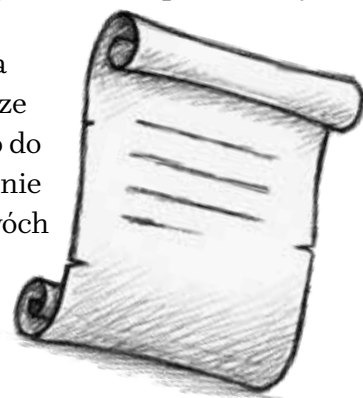

Książka — bajki, opowiadania, zagadki, rebusy, malowanki — najlepszy nasz przyjaciel na nudę i zły hu-
mor. A czy wiecie, jak powstała pierwsza książka, a przed nią pierwsze zapisane zdanie, wyraz?

Książka w starożytności

W starożytnym Egipcie, Grecji i Rzymie najcięższa praca spadała na barki niewolników. Natomiast klasy wyższe mogły się oddać polityce, sztuce i nauce i to właśnie te potrzeby wymagały stworzenia pisma, książ-
ki, archiwów, a z czasem także i bibliotek.

W Egipcie już na **3000 lat p.n.e.** znane były hieroglify (święte pismo), powstałe na zasadzie pisma obrazowego. Z biegiem czasu obrazy upraszczały się i na tej drodze powstało pismo świeckie o prostszych znakach. Poprzez różne przemiany doszło do tego, że określone litery oznaczające głoski nazw przedmiotów wyobrażano właśnie za pomocą rysunków tych przedmiotów. Nazwa alfabet powstała z połączenia dwóch znaków: aleph (głowa wołu), oznaczające „A” oraz beth (dom), czyli „B”. Oznacza ona zamknięty szereg następujących po sobie zawsze w tej samej kolejności liter. Od hieroglifów zatem poprzez pismo starosemickie prowadzi droga rozwoju alfabetów greckiego i łacińskiego.

Myszokoczkowy kwiz

Oto rymowanka o przygodach myszokoczka Grysi-
ka! Spróbujcie dobrać pasujące odpowiedzi tak, by
stworzyły rymowaną historię. Zadanie nie jest łatwe,
ale Grysik czeka na Waszą pomoc! Do dzieła!
Proszę spojrzeć w piękne oczka! To jest postać my-
szokoczka.

W klatce został jego brat, Grysik woli zwiedzać...

- Marsa
- i podskakiwać jak niemądry
- świat

Wsiadł w samochód super nowy do podróży
jest gotowy.

A gdy drogi swej nie widzi, to
zapytać się nie...

- wstydzil!
- boi

• może bo nie umie gadać
Lubi robić też zakupy do swej
orzeszkowej zupy.

Zawsze bierze duży koszyk, bo
nie może w łapkach...

- kosić
- nosić
- tachać siat

Po zakupach odwiedzinki u przyja-
ciół i rodzinki.

Razem można zjeść orzeszka z kimś,
kto w swej skorupie...

- żyje
- siedzi aż za dużo
- mieszka

A wieczorem Grysik występ da, bo na saksofonie
pięknie gra.

Przyszli duzi, przyszli mali, wszyscy występ...

- oklaskali
- obrzucili pomidorami
- obejrżeli

Następnego dnia śniadanie, po śniadaniu
jest pływanie.

Ale Grysik się nie moczy, na pontonik woli...

- władować się
- dziabnąć i buchnąć

- wskoczyć

Po basenie miła jazda do cioteczki
kaczki gniazda.

Prawo jazdy ma i może jeździć nawet na...

- żółwiu morskim

- motorze

- jeziorze

Gdy wieczorem idziesz spać, Grysik
będzie w golfa grać.

Choć za duża jest piłeczka, Grysik
wskoczy do...

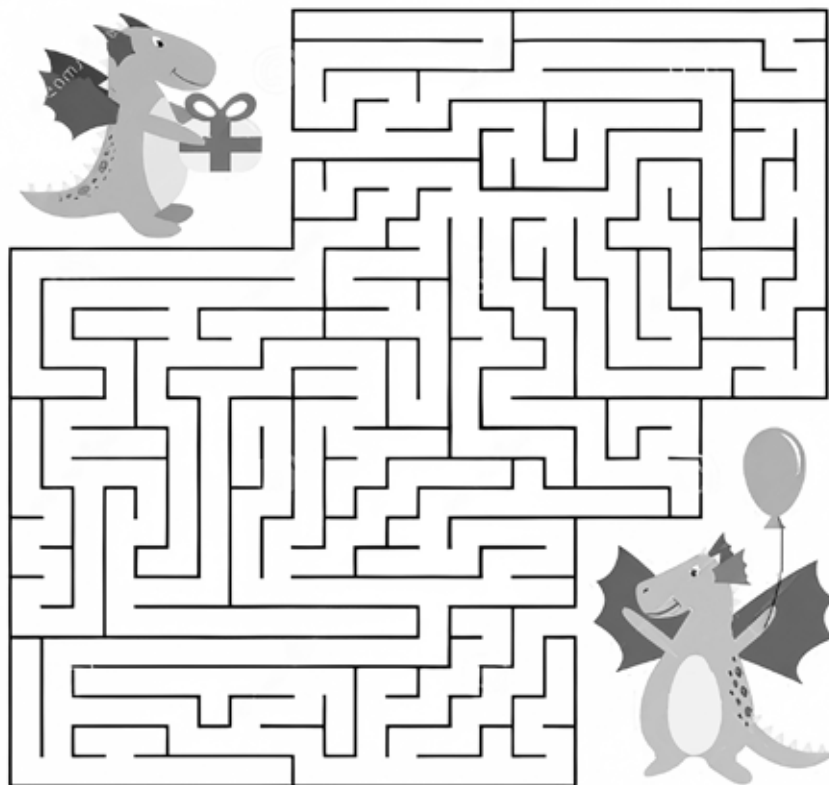
- dołeczka

- dziurki

- miasteczka

SMOCZY LABIRYNT

Smok Jasiek wybrał na urodziny do smoka Grześka,
ale droga jest kręta. Pomożecie mu?!

Skrzydlaty koń — PEGAZ

To stworzenie z mi-
tologii greckiej. Pe-
gaz, czyli skrzydlaty
koń, ze skrzydłami
już się urodził. Jego
narodziny odbyły
się w bardzo dziwny
sposób — powstał z krwi
Meduzy, którą trysnęła, gdy stworowi
temu odcięto głowę.
Żył w górach. Znalazł go tam Bellerofont
(heros). Dostał od Ateny złote wędzidło i
przy jego użyciu zdołał okiełzać rumaka.
Bellerofont chciał na grzbiecie Pega-
za dostać się na szczyt Olimpu. Spadł
jednak, a na Olimp — siedzibę greckich
bogów — dotarł jedynie Pegaz. od tej chwili
służył Zeusowi, najważniejszemu z bogów.
Kiedy Pegaz umarł, Zeus przeniósł go na
nieboskłon, tworząc gwiazdozbiór Pegaza.
Pegaz to symbol poetów, poetyckiego
natchnienia.

Szybka sałatka pudełkowa do pracy

Wiesława Lewandowska

autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Lekka, pożywna i pełna smaku — ta sałatka to prawdziwy lunchowy hit! Szybka, lekka, zdrowa, treściwa i bardzo smaczna, dużo lepsza niż kanapki. Dzięki komosie ryżowej syci na długo, a świeże warzywa i aromatyczne zioła nadają jej śródziemnomorskiego charakteru. Najlepsze jest to, że przygotujesz ją w kilka minut i możesz zabrać w pudełku do pracy. Przepis jest na dwie porcje, kaszę można ugotować poprzedniego dnia. Sałatkę można wzbogacić o ulubione dodatki: suszone pomidory, świeży ogórek lub paprykę. Można też dodać jajko na twardo.

■ Fot. Freepik.com

Składniki (na 2 porcje):

- 100 g komosy ryżowej lub kaszy • 2 pomidory duże lub kilka małych koktajlowych
- 10-12 sztuk czarnych oliwek bez pestek • 125 g mozzarelli (kulka) • 1 dojrzałe awokado • garść rukoli lub sałaty mieszanej • 1 łyżeczka oregano (suszone) • 1 łyżeczka ziół prowansalskich • 2 łyżki oliwy z oliwek • 1 łyżka octu jabłkowego lub soku z cytryny • sól i pieprz do smaku

Wykonanie:

Komosę ryżową lub kaszę (może być każda którą lubimy) przepłukać

na sitku pod bieżącą wodą. Ugotować ją według instrukcji na opakowaniu (zwykle 2 porcje wody na 1 porcję komosy, ok. 15 minut). Odstawić do ostygnięcia, a najlepiej ugotować poprzedniego dnia. Pomidory umyć, duże pokroić w kostkę, a koktajlowe na połówki. Oliwki przekroić na mniejsze kawałki. Mozzarellę odsączyć z zalewy i pokroić w kostkę. Awokado przekroić na pół, usunąć pestkę, wydrążyć miąższ i pokroić go w kostkę. Wszystkie składniki połączyć w salaterce, dodać rukolę,

oregano i zioła prowansalskie. Przygotować sos: w małej miseczce wymieszać oliwę, ocet jabłkowy lub sok z cytryny, sól i pieprz. Jeśli sałatka będzie jedzona od razu, polać sosem i delikatnie wymieszać, a jeśli sałatkę zabieramy do pracy, przełożyć ją do pudełka. Dodać pestkę z awokado, wtedy awokado nam nie ściemnieje, bez rukoli i sosu, a dodać rukolę tuż przed jedzeniem. Wyjąć pestkę, na koniec polać sosem: dzięki temu liście pozostaną chrupiące i świeże, a sałatka będzie pyszna. ■

Tureckie bułeczki z rodzynkami i melasą

Miękkie, aromatyczne bułeczki zwane też chlebkiem tureckim, to prawdziwa uczta w tureckim stylu. Pachną lekko karmelowo dzięki melasie, która w kuchni tureckiej jest bardzo popularnym dodatkiem — często podaje się ją nawet na śniadanie. Dodatek kawy zbożowej sprawia, że ciasto nabiera głębszego smaku i pięknego koloru, a namoczone rodzynki nadają mu delikatnej słodyczy i soczystości. To wypiek idealny zarówno na śniadanie z herbatą, jak i do popołudniowej kawy. Bułeczki najlepiej smakują jeszcze lekko ciepłe, posmarowane masłem. Ich przygotowanie nie jest trudne, a efekt — wyjątkowy.

Składniki:

- 500 g mąki pszennej • 7 g suchych drożdży (lub 25 g świeżych) • 2 łyżki cukru

- 1 łyżeczka soli • 1 łyżka kawy zbożowej (np. Inka) rozpuszczona w 100 ml ciepłej wody • 100 ml mleka • 50 ml oleju roślinnego • 2 łyżki melasy • 80 g rodzynek (namoczonych wcześniej w ciepłej wodzie)

Do posmarowania:

- 1 żółtko • 1 łyżka melasy + 1 łyżka wody

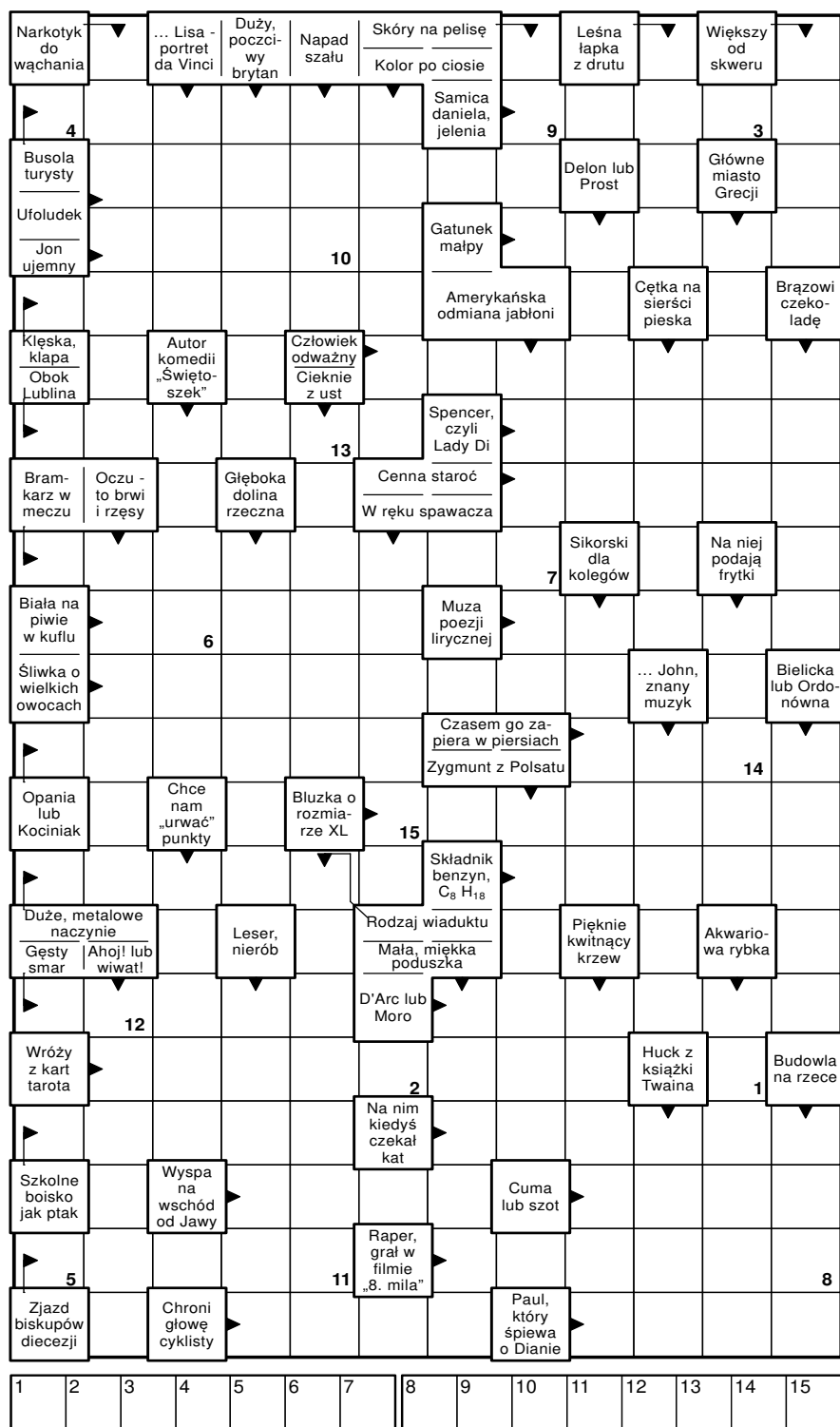

■ Fot. autorka

Wykonanie:

Wymieszać drożdże z cukrem, ciepłym mlekiem i kawą zbożową rozpuszczoną w ciepłej wodzie, a następnie odstawić przykryte na 10 minut. Do wyrośniętych drożdży dodać olej, melasę, sól i mąkę, wszystko wyrobić na elastyczne ciasto, można użyć miksera planetarny. Rodzynki namoczyć w gorącej wodzie, odsączyć i dodać do ciasta. Przykryć ściereczką, postawić w ciepłym miejscu na 1-1,5 godziny. Wyrośnięte ciasto wyłożyć na blat oprószony mąką, lekko zagnieść i podzielić na bułeczki, które ułożyć na blasze wyłożonej papierem do pieczenia, przykryć ściereczką i zostawić, aby wyrosły na kolejne 30 minut. Żółtko wymieszać z melasą i wodą i posmarować bułeczki po wierzchu. Piekarnik nagrzać do 180 st. i piec bułeczki przez 20-25 minut. ■

Krzyżówka

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 11-12 WRZEŚNIA

Poziomo: OSŁONA - ZAKUP - ŁOBUZIAK - POMSTA - START - NAZARET - AFEKT - OKRATOWANIE - JONTEK - KASZA - TSUNAMI - TURYN - URAZA - FALK - KAROLAK - MAPA - KAFTAN - SAGAN - PIZA - KAPRYS - NOSAL - ORLY - WIĘŻ - ODMA - SENAT - LITWIN - DYNA - KARK - MAJAK - KWINTO

Pionowo: SŁONKO - OTTAWA - POLEWA - SŁOMA - KONSUL - FLIS - OBSZAR - TURKOT - ZAWADA - NUTA - ATENY - ANALITYK - LAZARET - KANKAN - KOŹLAK - ZASTAW - KIUR - SMAR - TAKT - FAMA - ROMA - PLOTKI - AMEN - STALAG - RYDWAN - ŻUBR - KICZ - ZAPASY - MIRT - TETE - ABAKAN - SIANKO

Hasło: Sędziowski werdykt

Uśmiechnij się!

- Kota wczoraj kupilem.
- A czemu?
- Żona boi się myszy.
- Macie w domu myszy?
- Przedwczoraj przyniosłem.
- Przyniosłeś myszy do domu? Po co?
- Zawsze chciałem mieć kota.

Telefon krawca do przychodni:

- Panie doktorze! Niech pan ratuje moją żonę! Strasznie boli ją głowa i do tego ta, no.... temperatura!
- A wysoka?
- Metr sześćdziesiąt dziewięć.

- A dlaczego chce pan kandydować?

- Proszę spojrzeć, co się narobiło w naszym kraju! Władze pławią się w luksusach, korupcji i nieróbstwie!
- I chce pan z tym walczyć?
- Nie! Chcę w tym uczestniczyć!

Baca trzyma w dłoni duży kawałek drewna. Przychodzi turysta i pyta:

- Baco, co to będzie?
- Łódka, przyjdziecie za 3 tygodnie to zobaczycie.

Przychodzą i baca trzyma jeszcze mniejszy kawałek drewna i turysta pyta:

- Baco, miała być łódka, i co to będzie?

- Świętek, przyjdziecie za 2 tygodnie. Przychodzą a tam mniejszy kawałek drewna i turysta pyta:

- Baco! Co to w końcu będzie?
- Miała być łódka, miał być świętek, a teraz co?

A baca na to:

- Jak nie zepsuję, to będzie wykalaczka.

Gość do kelnera.

- Dlaczego wasza restauracja nazywa się „Wielkie Oczy”?
- Dowie się pan, jak przyniosę rachunek.

Kowalski wpada do księgarni i sapiąc, pyta sprzedawcę:

- Czy to pan sprzedawał wczoraj mojej żonie książkę kucharską?
- Ja, a co się stało?
- Zaraz pan się dowie! Idziemy do mnie na obiad!

ORLEN buduje w Możejках wyjątkową elektrownie słoneczną

ORLEN Lietuva, spółka z Grupy ORLEN, kończy budowę pierwszej elektrowni słonecznej. Będzie ona podłączona bezpośrednio do rafinerii w Możejках. Moc zainstalowana wynosząca 44,2 MW i prognozowana roczna produkcja na poziomie ok. 45 GWh przybliża ORLEN do realizacji celów postawionych w strategii.

– Realizujemy strategiczne inwestycje, które budują fundamenty naszego rozwoju i przyspieszają transformację energetyczną regionu. Skala naszych działań jest bezprecedensowa – w ciągu dekady prawie 10-krotnie zwiększymy moc aktywów wytwarzających energię z odnawialnych źródeł. Ten cel chcemy osiągnąć zarówno poprzez akwizycje najbardziej perspektywicznych projektów na rynku, jak i poprzez własne inicjatywy. Dobrym przykładem jest nasza pierwsza elektrownia słoneczna w Możejках, o mocy zainstalowanej 44,2 MW, która już wkrótce dostarczy około 45 GWh zielonej energii rocznie. Ta farma fotowoltaiczna będzie największą przykładową instalacją w Grupie ORLEN i jedną z największych na Litwie, która zasili infrastrukturę rafineryjną Możejek oraz jej budynki biurowe wspierając realizację strategicznych celów Grupy w zakresie OZE – mówi Wojciech Matuszek, Dyrektor Wykonawczy ds. Energetyki ORLEN.

Elektrownia słoneczna o łącznej powierzchni 600 tys. m kw. będzie składać się z około 68 tys. dwustronnych modułów fotowoltaicznych. Każdy z nich o mocy 620 Wp. To wyjątkowe rozwiązanie sprawia, że panele są w stanie absorbować światło słoneczne z obu stron, zwiększając wydajność szczególnie w warunkach słabego oświetlenia. W porównaniu z tradycyjnymi modułami monofacjalnymi mogą one generować nawet o 30 proc. więcej energii elektrycznej.

– To przełomowy projekt dla ORLEN Lietuva. Po raz pierwszy zacznie-

Cała wytworzona energia elektryczna będzie wykorzystywana bezpośrednio w rafinerii w Możejках **Fot. Biuro prasowe**

my wytwarzać energię odnawialną na miejscu, aby wesprzeć działalność jednego z najbardziej energochłonnych zakładów przemysłowych w regionie. Dzięki tej inwestycji zbliżymy się do realizacji naszych strategicznych celów: ograniczymy emisyjność, zwiększymy niezależność energetyczną. Inwestycja wpisuje się jednocześnie w strategię zrównoważonego rozwoju Grupy ORLEN oraz potwierdza, że ORLEN Lietuva odgrywa również istotną rolę w zielonej transformacji Litwy w kierunku przemysłu niskoemisyjnego – mówi Zbigniew Paszkowicz, Prezes Zarządu ORLEN Lietuva.

Budowa wchodzi w końcową fazę. Stopień zaawansowania wynosi ok. 80 proc., co oznacza, że większość modułów została już zainstalowana. Obecnie trwają prace obejmujące przygotowanie terenu, integrację z siecią elektroenergetyczną oraz instalację infrastruktury elektrycznej. Prąd wyprodukowany na farmie popłynie do rafinerii w Możejках już od początku 2026 roku.

Cała wytworzona energia elektryczna będzie wykorzystywana bezpośrednio w rafinerii w Możejках. Dzięki temu jeden

z największych odbiorców energii przemysłowej w krajach bałtyckich ograniczy wpływ na środowisko naturalne i uzyska dostęp do własnej, czystej i stabilnej energii, niezależnej od wahań na rynku.

Obiekt będzie wyposażony w zaawansowane systemy zarządzania energią i zostanie zintegrowany z nowoczesną rozdzielnicą średniego napięcia. Systemy te zostały zaprojektowane z myślą o zapewnieniu efektywnej dystrybucji energii, niezawodności operacyjnej i bezpiecznej pracy w warunkach przemysłowych. Wykonawcą inwestycji jest firma Electrum z Białegostoku.

Całkowita wartość projektu to około 36 milionów euro.

ORLEN Lietuva od lat jest największym podatnikiem w kraju i odgrywa bardzo ważną rolę w litewskiej gospodarce. Od 2006 roku ORLEN zainwestował prawie 4,5 miliarda euro w zakup i modernizację rafinerii w Możejках. Ponadto ORLEN Lietuva zarządza kluczowym terminalem w Butyndze na Litwie, głównym portem dostaw surowców, oraz terminalem kolejowym w Mockowie, ważnym punktem przeładunkowym, umożliwiającym sprawny eksport produktów. ■

Biuro prasowe

Polski Teatr „Studio” w Wilnie zaprasza: „M. K. Čiurlionis. Trajektorie” w Teatrze na Pohulance

7 listopada Polski Teatr „Studio” w Wilnie zaprasza na wspólne świętowanie jubileuszu 65-lecia działalności teatru oraz prapremierę spektaklu „M. K. Čiurlionis. Trajektorie” w Teatrze na Pohulance (Stary Teatr w Wilnie). Spektakl zainauguruje również XII Międzynarodowy Festiwal „Wileńskie Spotkania Sceny Polskiej”.

Spektakl poświęcony 150. rocznicy urodzin Mikołajusa Konstantinasa Čiurlionisa, jednej z najbardziej imponujących postaci kultury litewskiej, a jednocześnie ważnej dla tradycji artystycznej Polski. Bohater odradza się na scenie jako twórca nieustannie poszukujący nowych dróg i łączący w swoich trajektoriach muzykę, sztukę, literaturę i filozofię.

Formalna struktura spektaklu przypomina senne światy malarstwa Čiurlionisa, wyłaniające się na scenie za pomocą projekcji i ruchów aktorów. Przeplatają się one z fabułą, która prowadzi przez życie artysty w latach 1894–1911. Jest to historia studiów, poszukiwań twórczych, dwóch skomplikowanych doświadczeń miłosnych, bliskich przyjaźni i choroby. W spektaklu spotykamy Sofię Kymantaitę, przyszłą żonę Čiurlionisa, kompozytora Eugeniusza Morawskiego, malarza Kazimierza Stabrowskiego oraz księcia Michała Ogińskiego.

Ważnym elementem spektaklu jest dialog z tajemniczą postacią Ducha. Jest on jednocześnie projekcją świadomości Čiurlionisa, ucieleśnieniem idei filozoficznych i symbolicznym rozmówcą prowadzącym artystę przez jego wewnętrzne poszukiwania. Duch przybiera na scenie różne postacie, czasem staje się Ferdynandem Ruszczycem, czasem Juliuszem Słowackim „Królem-Duchem”, a w scenie finałowej – lekarzem w sanatorium Pustelnika.

Spektakl ten jest nie tylko hołdem dla spuścizny Čiurlionisa, ale także ma na celu opowiedzieć o twórczości artysty jako o trajektoriach, po których artysta nieustannie poruszał się, przekraczając granice różnych dyscyplin, kultur i epok. Kon-

ceptcja spektaklu podkreśla sztukę jako żywe, zmieniające się zjawisko – ruch, który kształtuje duchową podróż i pozostawia ślad w historii, we wszechświecie. To podróż poprzez muzykę, obrazy i słowa, w której uwiadamia się dramat życia i twórczości genialnego artysty oraz uniwersalność jego spuścizny.

Twórcy spektaklu to reżyserzy Mariusz Malec i Lilia Kiejzik, autorką scenariusza jest Henryka Sokołowska, autorami adaptacji – Jarosław Cymerman i Mariusz Malec.

Spektakl stanowi część ogólnolitewskich rządowych obchodów 150. rocznicy urodzin M. K. Čiurlionisa i jest dofinansowany ze środków Ministerstwa Kultury Republiki Litewskiej oraz Departamentu Mniejszości Narodowych Litwy przy Rządzie RL.

XII Międzynarodowy Festiwal „Wileńskie Spotkania Sceny Polskiej”

dofinansowano w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2025 roku za pośrednictwem Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

Prapremiera „M. K. Čiurlionis. Trajektorie” odbędzie się 7 listopada 2025 r. o godz. 18.30 w Teatrze na Pohulance (Starym Teatrze) w Wilnie, przy ul. J. Basanavičiaus 13. Czas trwania ok. 90 min. Spektakl grany po polsku z napisami litewskimi.

Bilety: <https://www.bilietai.lt/lit/renginiai/teatras/spektaklis-m-k-ciurlionis-trajektorijos-rez-mariusz-malec-lila-kiejzik-478983/>

Przy zakupie 10 lub więcej biletów prosimy o kontakt: vipklientai@bilietai.lt lub telefonicznie: +37065264613; ceny biletu 15-19 euro.

Inf. Polski Teatr „Studio”

6.45 Studio Wilno
7.05 Szkoła z Kleksem Bystrzakiem
7.30 Piękno, zgłoś się!
7.55 Ziołowa apteka
8.05 Moje zdrowie
8.20 Zakochaj się w Polsce
8.45 Daję słowo
9.35 „Sensacje XX wieku”
10.25 Gra słów
10.50 Słownik polsko@polski
11.15 Szkoła z Kleksem Bystrzakiem
11.30 Różowy Słoń odkrywa świat
11.50 Rola życia
12.10 S. „Warto kochać”
13.00 Info Wilno
13.05 One. Ko-biety kultury
13.30 Panorama litewska
13.35 Anna Dymna – spotkajmy się
14.05 Muzyka w sieci
14.20 „I ślubuję Tobie...” film dok.
15.10 Notacje
15.25 Raport naukowy
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Szkoła z Kleksem Bystrzakiem
17.20 Różowy Słoń odkrywa świat
17.45 S. „Blondynka”
18.30 Pielgrzymi Nadziei
18.45 Strona po stronie
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Niezwykłe miejsca
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Krucjata”
21.50 Reportaż TVP Wilno
22.15 Zakochaj się w Polsce
22.40 One. Ko-biety kultury
23.05 Na sygnale

23.30 Info Wilno
00.45 Studio Wilno
00.05 Sensacje XX wieku
00.50 Pielgrzymi Nadziei

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02, **6.40**, **7.07**, **3.37**, **8.07**, **8.40**
 Dzień dobry Litwo
6.30, **7.00**, **7.30**, **8.00**, **8.30** Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.45 S. „Krzyk o pomoc”
10.30 S. „Dzielnica dużego miasta”
11.25 S. „Morderstwo na północy”
12.15 „Zgadnij i odgadnij”
12.45 „Kto i dlaczego?”
13.15 S. dok. „Pomocy! Kupiliśmy wioskę”
14.00, **15.00**, **16.00**, Wiadomości
14.20, **15.15** Dzień dobry Litwo
16.30 S. „Obietnica”
17.30 „Zgadnij i odgadnij”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 (Nie)emigranci
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Nierozstrzygnięte spory historyczne”
22.30 S. „Zespół helsiński”
23.25 S. „Dzielnica dużego miasta”
00.15 Euromaxx

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Obiecany”
8.00 „Pani chłopka”
9.00 S. „Poważne sprawy”
10.00 S. „Potrzebuję miłości”
11.00 S. „Krwawe kwiaty”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 Księżniczka Kopciuszek
14.00 S. „Druga żona”

15.00 S. „Jeśli pokochasz”
16.00 Wiadomości
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Detektywi muzyczni
21.00 „Niebezpieczne związki”
21.30 Wiadomości
22.30 „Włoska robota” film fab.
00.45 S. „FBI”

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02 „LRT forum”
7.00 „Historie rzeczy”
8.00 Co jest lepsze, sąsiedzie?
8.30 Wiara i życie
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Drogi Boga są nieznane
12.00 S. dok. „Cuda ludzkiego ciała”
12.45 „Kobiety nauki”
13.00 Gospodarstwa domowe ożywają
13.30 Mistrzostwa Świata w Lekkoatletyce
16.30 „Babcu, naucz mnie.”
17.00 „Notatki przyrodnika”
17.30 Styl
18.30 S. „Raj dla kobiet”
19.15 Euromaxx
19.30 S. dok. „Skala ludzka”
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 S. „Sisi”
22.30 „Piękna i potężna Litwa”
23.00 Wstęp wzbroniony.
23.30 „Drogi Boga są nieznane”
00.00 S. „Obietnica”

6.00 „La Maistas. Italia”
7.00 S. dok. „Historie, które zmieniły Litwę”
8.30 „Szczęście tkwi w (nie)pieniądzach”
9.00 „Kobiety kłamią lepiej”
10.00 S. „W wi-

rze miłości”
11.00 S. „Napisała: Morderstwo”
12.00 S. „Droga do domu”
14.00 S. „Miłość jest moim życiem”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
16.50 Koszykówka
19.00 TV3 wiadomości
19.30 „Miasto lub wieś”
21.00 „Szczęście tkwi w (nie)pieniądzach”
21.30 TV 3 wiadomości
23.00 „Opiekun” film fab.
01.25 S. „Jak pies z gliną”

6.10 „Zasady mojej kuchni”
7.30 „Ale numer!”
8.00 Wojny kupujących
8.30 S. „Wojny glin. Charków”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Seal Team”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „FBI”
20.00 „Pod pokładem”
21.00 „Tyler Rake Ocalenie” film fab.
22.45 „Kroniki strażnika” film fab.

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 Litwa świata
8.00 S. „Scho-dy do nieba”
9.00 S. dok. „Agenci sprawiedliwości”
10.00 S. „Mosty naszego życia”
11.00 S. „Stary”
12.30 Wszystko jest mierzone
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”

15.00 S. „Poświęcić wszystko”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. „Detektyw prowincjonalny”
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.25 Renowacja dzisiaj
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Scho-dy do nieba”
21.25 S. „Mosty naszego życia”
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

6.10 S. „Chicago Fire”
7.55 S. „Cobra 11”
9.00 „Egązas dugnas”
9.30 „Gwiazdy lombardu”
10.00 „Pod pokładem. Seszele”
11.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
12.00 „Liczbą czy herb?”
13.00 S. „Komisarz Alex”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Główna wskazówka”
16.00 S. „Chicago Fire”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Pod pokładem. Seszele”
20.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
21.00 „Wyspa strachu” dramat
22.45 „Yellowstone”
23.50 „Główna wskazówka”
00.50 S. „Komisarz Alex”

6.00 S. „Kraina Nadziei”
7.00 „Nieśmiertelnik”
8.00 S. „Niewidoma”
9.00 S. „Gry Przeznaczenia”
10.00 S. „Detek-

tyw Rizzoli"

11.00 S. „Einstein"**12.00** S. „Kryminalne umysły"**13.00** S. „Prawo i porządek"**14.00** S. „Straż Pożarna Chicago"**15.00** S. „Anupamaa"**15.50** S. „Wędruję w czyjejś miłości"**17.00** S. „Niewidoma"**18.00** S. „Detektyw Rizzoli"**19.00** S. „Kryminalne umysły"**20.00** S. „Prawo i porządek"**21.00** S. „Nie zabijaj"**22.55** „Straż Pożarna Chicago"**23.50** S. „Kassandra"**06.50** S. „Akacyjowa 38"**08.00** „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze"**08.30** „Kościół z bliska"**09.00** Serwis Info**09.20** S. „Za-raz wracam"**10.00** S. „Ranczo"**11.00** S. „Komisarz Alex"**12.00** S. „Ojciec Mateusz"**13.00** Serwis Info**13.10** „Agrobiznes"**13.35** „Magazyn Rolniczy"**14.00** „Lekkoatletyka Mistrzostwa Świata"**16.35** „Gra słów. Krzyżówka"**17.05** S. „Dziedzictwo"**18.00** „Teleexpress"**18.30** „Jaka to melodia?"**19.10** „Klan"**19.45** S. „Akacyjowa 38"**20.30** „Program informacyjny 19.30"**20.55** „Pytanie dnia"**21.30** S. „Za-raz wracam"**22.10** „Księżę i ja 3: Królewski miód"**23.50** „Magazyn Ekspresu Reporterów"**07.15** „Muzyczne poranki"**08.00** „Tamte lata, tamte dni"**08.40** „Podróże z historią"**09.20** „Wydarzenie aktualne"**10.00** S. „Chłopi"**11.05** „Hania" film TVP**12.45** „Gregory Porter: bądź wierny swej muzyce" film dok.**14.25** „Niedziela z..."**15.25** „Patrząc pod słońce" dramat**16.20** „POWAQQAT-SI" film dok.**18.10** S. „Chłopi"**19.15** „20 x 20 Lat TVP Kultura"**19.50** „Pan Olbrychski" film dok.**21.00** „Dzika kaczka"**23.15** „Pół żartem, pół serio" komedia**01.30** 20 x 20 lat TVP Kultura

informacyjny 19.30"

20.55 Pytanie dnia**21.25** S. „Ojciec Mateusz"**23.15** „Powrót" film dok.**00.10** „Panorama"**00.10**

7.05 Zwierzaki Czytaki
7.15 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
7.30 Moda na rodzinę
7.55 W kotle historii
8.20 Dzika Polska
8.45 Hashtagi tygodnia
9.25 Notacje
9.35 Sensacje XX wieku
10.25 Gra słów. Krzyżówka
10.50 Słownik polsko@polski
11.15 Zwierzaki Czytaki
11.30 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
11.45 Reportaże TVP Wilno
12.10 S. „M jak miłość”
13.00 Info Wilno
13.05 Weterynarze z sercem
13.30 Szansa na sukces
14.25 „A nad Stutthof deszczu pado” film dok.
15.25 Jak to działa
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Zwierzaki Czytaki
17.20 Cześć, czy mogę Cię zjeść?
17.30 Alchemik
17.50 S. „Dziewczyny ze Lwowa”
18.35 Tygiel
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Polacy Świata
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Dom pod Dwoma Orłami”
21.50 Reportaże TVP Wilno
22.15 Dzika Polska
22.40 Weterynarze z sercem
23.05 S. „Na sygnale”
23.30 Info Wilno
23.45 Studio Wilno
00.05 Sensacje XX wieku

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02, 6.40, 7.07, 3.37, 8.07, 8.40 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.45 S. „Krzyk o pomoc”
10.30 S. „Dzielnica dużego miasta”
11.25 S. „Morderstwo na północy”
12.15 „Zgadnij i odgadnij”
12.45 „Kto i dlaczego?”
13.15 S. dok. „Pomocy! Kupiliśmy wioskę”
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.30 S. „Obietnica”
17.30 „Zgadnij i odgadnij”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Bestialskie historie
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Litwa mówi”
22.30 S. „Zespół helsiński”
23.25 S. „Dzielnica dużego miasta”
00.15 Euromax

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Obiecany”
8.00 „Pani chłopka”
9.00 S. „Poważne sprawy”
10.00 S. „Potrzebuję miłości”
11.00 S. „Krwa-we kwiaty”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 Księżniczka Kopciuszek
14.00 S. „Druga żona”
15.00 S. „Jeśli pokochasz”
16.00 Wiadomości
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości

19.30 „KK2”
20.00 Szeszki na 20
21.00 „Niebezpieczne związki”
21.30 Wiadomości
22.30 „Nicky Larson i perfumy miłości” komedia
00.20 S. „Wydział osób zaginionych”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Nierozstrzygnięte spory historyczne
7.00 (Nie)emigranci
8.00 Pahonia
8.30 Drogi
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 „Historie ścienne”
12.00 S. dok. „Skala ludzka”
13.00 Mistrzostwa Świata w Lekkoatletyce
16.30 Babciu, naucz mnie.
17.00 Notatki przyrodnika
17.30 Litwin w sercu
18.30 S. „Raj dla kobiet”
19.15 Euromaxx
19.30 S. dok. „Skala ludzka”
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Koncert
22.50 Wizjonerzy
23.00 „Historie ścienne”
23.30 Oto kino
00.00 S. „Obietnica”

6.00 „Zagroda marzeń”
7.00 „Miasto czy wieś”
8.30 „Kobiety kłamią lepiej”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Napisała: Morderstwo”
12.00 S. „Droga do domu”
14.00 S. „Miłość jest moim życiem”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.50 Koszykówka
19.00 TV3 wiadomości
19.30 „Solarium”
21.00 „Szczęście tkwi w (nie)pieniądzach”

21.30 TV 3 wiadomości
22.30 „10x10” dramat
00.10 S. „Dzień szakala”

6.10 „Moja kuchnia najlepsza”
7.30 „Ale numer!”
8.00 Wojny kupujących
8.30 S. „Wojny glin. Charków”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Seal Team”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „FBI”
20.00 „Pod pokładem”
21.00 „To nie jest kraj dla starych ludzi” thriller
23.25 „Tyler Rake Ocalenie” film fab.
01.10 S. „FBI”

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 W sprawie gustu
8.00 S. „Scho-dy do nieba”
9.00 S. „Detektyw prowincjonalny”
10.00 S. „Mosty naszego życia”
11.00 S. „Stary”
12.30 Anatomia mieszkania
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 S. „Moja miłość, mój zabójco”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. „Detektyw prowincjonalny”
18.00 Reporter
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Scho-dy do nieba”
21.25 S. „Mosty naszego życia”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda

23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”
00.30 S. „Moja miłość, mój zabójco”

6.10 S. „Chicago Fire”
7.55 S. „Cobra 11”
9.00 „Na jednym końcu haczyk”
9.30 „Gwiazdy lombardu”
10.00 „Pod pokładem. Seszele”
11.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
12.00 „Liczba czy herb?”
13.00 S. „Komisarz Alex”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Główna wskazówka”
16.00 S. „Chicago Fire”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Pod pokładem. Seszele”
20.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
21.00 „Ban-shee” film fab.
22.40 S. „Yellowstone”
23.40 S. „Główna wskazówka”

6.00 S. „Kraina Nadziei”
7.00 „Nieśmiertelnik”
8.00 S. „Niewidoma”
9.00 S. „Gry Przenaczenia”
10.00 S. „Detektyw Rizzoli”
11.00 S. „Einstein”
12.00 S. „Kryminalne umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 „Straż Pożarna Chicago”
15.00 S. „Anupamaa”
15.50 S. „Wędruję w czyjejś miłości”
17.00 S. „Niewidoma”
18.00 S. „Detektyw Rizzoli”
19.00 S. „Kryminalne umysły”
20.00 S. „Prawo

i porządek"
21.00 S. „Nie zabijaj”
23.05 S. „Straż
 Pożarna Chicago”
00.00 S. „Nie zabijaj”

06.50 S. „Akacyjowa 38”
08.00 „Transmisja
 Mszy Świętej z Sank-
 tuaryum Matki Bożej
 na Jasnej Górze”
08.30 „Rodzina
 (nie od) święta”
09.00 „Serwis Info”
09.20 S. „Za-
 raz wracam”
10.00 S. „Ranczo”
11.00 S. „Komi-
 sarz Alex”
12.00 S. „Ojciec
 Mateusz”
13.00 Serwis Info
13.10 „Agrobiznes”
13.40 „Rok w
 ogrodzie Extra”
14.00 „Lekkoatletyka
 Mistrzostwa Świata”
15.35 „Gra słów.
 Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.30 „Jaka to
 melodia?”
19.10 „Klan”
19.45 S. „Akacyjowa 38”
20.30 „Program
 informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Za-
 raz wracam”
22.10 „Azy!” dramat
00.25 „Rocky 3” dramat

07.15 „Muzycz-
 ne poranki”
08.00 „Tamte
 lata, tamte dni”
08.40 „Podró-
 że z historią”
09.25 „20 lat
 TVP Kultura”
10.00 S. „Chłopi”
11.05 „POWAQAT-
 SI” film fab.
12.55 „Pan Olbrych-
 ski” film dok.
14.05 „Którędy
 po sztukę”
14.25 „Siekiera-

zada” dramat
16.00 „Cwał” ko-
 mediodramat
18.00 S. „Chłopi”
19.05 Wstęp Wolny
19.30 Informa-
 cje kulturalne
19.50 „Reżyserzy”
20.45 „Mysterium
 Tremendum”
21.00 „Obywatel
 Jones” dramat
23.15 S. „Profesor T”
00.15 Niedziela z....

07.15 „Panorama”
07.35 „Prywatne
 życie zwierząt”
08.00 „Okrasa ła-
 mie przepisy”
08.30 „Pytanie
 na śniadanie”
12.40 „Wschód”
13.00 Serwis Info
13.10 S. „Ojciec
 Mateusz”
14.45 „Słowo daję!”
15.00 „Wokół Procesu
 Szesnastu” film dok.
16.00 „Polacy Świata”
16.10 „Polskie Parki
 Narodowe” film dok.
17.00 S. „Pan Mama”
17.30 S. „Barwy
 szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów.
 Krzyżówka”
18.50 „Te-
 leexpress Extra”
19.15 „Gwiazdor-
 ska kuchnia Ani”
19.45 Panorama
20.10 „Hello Polonia”
20.30 „Program
 informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „O mnie
 się nie martw”
23.15 „Studio
 w kontakcie”
00.10 „Panorama”

08.10 „Był taki dzień”
08.13 „Radio Powstań-
 cze Błyskawica”
08.20 „Ex Libris”
08.35 „Było, nie minęło”
09.00 „Powstanie War-

szawskie dzień po dniu”
09.05 S. „Wojen-
 ne dziewczyny”
09.50 „Ci cholerni
 Polacy. Lotnictwo
 polskie 1939 1945”
10.05 „Pod Nowym
 Dębkiem padł... 16
 września 1939” film dok.
10.30 „Polska i świat
 z historią w tle”
10.45 „Powstanie War-
 szawskie dzień po dniu”
10.55 „Encyklopedia
 II wojny światowej”
11.15 „Rzecz Polska”
11.25 S. dok. „Wszyst-
 kie kolory świata”
12.15 „Był taki dzień”
12.20 „Zdobycy
 Karpat” film dok.
12.45 „Szerokie tory”
13.10 „Radio Powstań-
 cze Błyskawica”
13.14 S. „Prze-
 prowadzki”
14.05 „Kto zabił
 sekretarza generalne-
 go ONZ?” film dok.
16.05 „Wojow-
 nicy czasu”
16.30 S. „Koro-
 na królów”
16.55 „Prasa donosi”
17.00 „Powstanie War-
 szawskie dzień po dniu”
17.10 „Sensa-
 cje XX wieku”
17.55 „Czas pieniądza”
18.10 „Historia
 Polski” film dok.
19.00 „Powstanie War-
 szawskie dzień po dniu”
19.05 „Fake czy
 historia?”
19.40 „Ex Libris”
19.55 S. „Wojen-
 ne dziewczyny”
20.40 „Radio Powstań-
 cze Błyskawica”
20.45 „Koło historii”
21.15 S. dok. „Dro-
 ga od Chrystusa
 do Konstantyna”
22.10 „Marsylski
 łącznik” film fab.
00.20 „Sierpem w
 plecy” film dok.

01.00 Słowo życia
01.05 Świat w
 obrazach
01.10 Informacje dnia

01.30 Rajd Katyński
01.55 Kartka z
 kalendarza Powsta-
 nie Warszawskie
02.00 Anioł Pański
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy
 niedokończone
03.25 Święty na
 każdy dzień
03.30 Każdy ma-
 luch to potrafi
03.45 Modlitwa
 z telefonicznym
 udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Od Lutra
 do Marxa Histo-
 ria Kościoła
05.00 Apel Ja-
 snogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski
 Punkt Widzenia
06.00 Prosto o
 gospodarce
06.20 Jestem mamą
06.35 Odpowie-
 dzialni za Kościół
07.00 Jerzy Popiełusz-
 ko Poślaniec Prawdy
08.35 Zdrowie z
 Bożej Apteki
08.55 Kartka z
 kalendarza Powsta-
 nie Warszawskie
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski
 Punkt Widzenia
09.35 Każdy ma-
 luch to potrafi
09.50 Słowo życia
10.00 Mocni
 Jego mocą
10.30 Sanktu-
 aria polskie
10.50 Święty na
 każdy dzień
11.00 Audycja Ge-
 neralna Ojca Świętego
 Leona XIV z Watykanu
12.00 Muzycz-
 ne chwile
12.10 Matecz-
 niki Polskości
12.25 Jestem mamą
12.40 Prosto o
 gospodarce
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Wypaczo-
 ne sumienia
14.00 Zgubić z
 oczu brzeg

14.30 Msza świę-
 ta z Jasnej Góry
15.20 Muzycz-
 ne chwile
15.30 Dom w
 serce wpisany
16.00 Ze Swojczan
 do wolności
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Na zdrowie
17.30 Ja jestem z wami
 przez wszystkie dni aż
 do skończenia świata
18.00 Po stro-
 nie prawdy
18.50 Muzycz-
 ne chwile
18.55 Poczet Wiel-
 kich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy
 niedokończone
20.25 Święty na
 każdy dzień
20.30 Opowieści
 biblijne historie
 animowane z No-
 wegogo Testamentu
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc
 Ojczyzna
22.00 Apel Ja-
 snogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski
 Punkt Widzenia
23.00 Przetrwaliśmy
23.30 Majdan modli-
 twa silniejsza od kul

7.00 Fani czte-
 rech kółek
9.00 Jak to jest
 zrobione?
10.00 Skarby z szopy
11.00 Łowcy staroci
13.00 Fani czte-
 rech kółek
17.00 Jak to jest
 zrobione?
17.30 Łowcy staroci
18.00 Fani czte-
 rech kółek
19.00 Jak to jest
 zrobione?
21.00 Samo-
 chód marzeń
22.00 Sklep marzeń
23.00 Głośno i szybko
00.00 Nagi instykt
 przetrwania

TRANS/MISJE BALTICUM 2025

MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL SZTUK

PROGRAM

09.09 WTOREK / WILNO

18.30

Monodram „Kolega Mela Gibsona”

Teatr na Pohulance
ul. J. Basanavičiaus 13, Wilno

09.09 WTOREK / STAKLISZKI

12.30

Teatr NO SHOES dram dla dzieci
„Który którego” („Kuris kurį”)

Centrum Kultury i Rekreacji w Stakliszkach
ul. Prienų 13, Stakliszki

09.11 CZWARTEK / NIEMENCZYN

17.30

Wystawa malarki Aistė Jurgilaitė
„Kolorowe akcenty” („Spalviniai akcentai”)

Centrum Kultury w Niemenczynie
ul. Švenčionių 12, Niemenczyn

18.30

Uroczyste otwarcie Międzynarodowego
Festiwalu Sztuk
„TRANS/MISJE Balticum 2025”
Kowieński Państwowy Teatr Lalek
„Las Bogów” („Dievų miškas”)

Centrum Kultury w Niemenczynie
ul. Švenčionių 12, Niemenczyn

09.13 SOBOTA / TROKI

15.00

Bałtycka Wystawa Akwareli „Listy do
Čiurlionisa” („Laiškai Čiurlioniui”).
Kuratorka wystawy: Ariadna Čiurlionytė.
Koncert Wokalny Ewy Rawłuszewicz
„Kolory nut” („Spalvų natos”)

Galeria Foje w Trokach
ul. Birutės 8, Troki

09.29 PONIEDZIAŁEK / RUDOMINA

10.00

Teatr POMYSŁODALNIA (Rumia, Polska)
spektakl „Mała Oj-czy-zna”,
reż. Magdalena Olszewska.

Centrum Kultury w Rudominie
ul. Vilniaus 2, Rudomina

09.29 PONIEDZIAŁEK / ZUJUNY

13.00

Teatr POMYSŁODALNIA (Rumia, Polska)
spektakl „Mała Oj-czy-zna”,
reż. Magdalena Olszewska.

Gimnazjum w Zujunach
ul. Mokyklos 1, Zujuny

09.30 WTOREK / NIEMENCZYN

12.00

Teatr POMYSŁODALNIA (Rumia, Polska)
spektakl „Mała Oj-czy-zna”,
reż. Magdalena Olszewska.

Centrum Kultury w Niemenczynie
ul. Švenčionių 12, Niemenczyn

10.16 CZWARTEK / WILNO

12.00

Polski Teatr STUDIO w Wilnie spektakl
„Król Maciuś I”.

Dom Kultury Polskiej w Wilnie
ul. Nowogródzka 76, Wilno

WIĘCEJ INFORMACJI

teatr.studio.wilno@gmail.com
+370 652 65 608

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

SPRZEDAŻ

Sprzedajemy dachy, ogrozenia i inne materiały budowlane w przystępnej cenie Tel. +370 603 63 636

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona.

Tel. +370 600 18 083 (Leon)

Skupujemy różnego rodzaju lasy, mogą być młode lub wycięte. Tel. +370 666 85 855

UAB „Krekenavos agrofirma”

SKUPUJEMY BYDŁO
 KROWY, CIELICE, BYKI
 WEDŁUG WAGI RZEŻNEJ BĄDŹ ŻYWEJ
 WAŻY, PŁACI OD RAZU, TRANSPORTUJE
TEL. 0 620 61179

um
 UTENOS MĖSA

SKUPUJEMY BYDŁO
+370 620 33544

19, 20, 21 września
 ZAPRASZAMY
 NA TRADYCYJNĄ
 JESIENNĄ
 WYSTAWĘ-KIERMASZ
 „Lietuvos žiedai”
 w OGRODZIE
 BOTANICZNYM
 Uniwersytetu
 Wileńskiego Vilnius,
 ul Kairėnų 43
Tel. 8 689 17 442

Pasirūpink atliekomis tinkamai

Išvežame seną buitinę techniką ir elektroniką visoje Lietuvoje **NEMOKAMAI**. Kreipkitės į „Man rūpi rytojus” komandą tel. **0 600 90030** arba registruokite nemokamą išvežimą www.manrupirytojus.lt

Gamintojų ir Importuotojų Asociacija ir VšĮ „Elektronikos gamintojų ir importuotojų organizacija” informuoja, kad buityje susidarancios elektros ir elektroninės įrangos atliekos bei panaudotos baterijos ir akumuliatoriai iš gyventojų surenkami šiose vietose:

- Draugystės g. 4a, Valčiūnų km., Vilniaus r. (UAB „Terra recycling“)
- Terminalo g. 2, Kuprioniškių km., Vilniaus r. (UAB „Terra recycling“)
- Grikienių g. 32, Sudervės sen., Vilniaus r. (UAB „Admera“)
- Sudervės g. 17A, Avižieniai, Vilniaus r. (UAB „Man rūpi rytojus“);
- Kalvinės g. 1, Sužionių k., Sužionių sen., Vilniaus r. (UAB „Man rūpi rytojus“)
- Geležinkelio g. 15, Bezdony, Vilniaus r. (UAB „Man rūpi rytojus“)
- Šv. Jurgio g. 13, Buivydžių pirmas k., Vilniaus r. (UAB „Man rūpi rytojus“)
- V. Sirokomlės g. 4, Nemėžis, Vilniaus r. (UAB „Man rūpi rytojus“)
- V. Sirokomlės g. 38, Nemėžis, Vilniaus r. (UAB „Man rūpi rytojus“)
- Vilniaus g. 4, Rudamina, Vilniaus r. (UAB „Man rūpi rytojus“)
- Sodų g. 3, Skaidiškės, Vilniaus r. (UAB „Man rūpi rytojus“)
- Vilniaus g. 22A, Paberžė, Vilniaus r. (UAB „Man rūpi rytojus“)
- Vilniaus g. 55, Rukainiai, Vilniaus r. (UAB „Man rūpi rytojus“)
- Sporto g. 6, Didžiosios Kabiškės, Vilniaus r. (UAB „Man rūpi rytojus“)
- Švenčionių g. 112, Nemenčinė, Vilniaus r. (UAB „Meteko“)

Buityje ir įmonių veikloje susidarancias elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių, padangų, alyvos, tepalo, kuro ir oro filtrų, amortizatorių atliekas būtina rūšiuoti, rinkti atskirai ir perduoti atliekų tvarkytojams. Nenaudojami automobiliai kelia grėsmę aplinkai, todėl turi būti atiduodami perdirbimui. Taip bus užtikrinta, kad juose esancios kenksmingos medžiagos nepatektų į aplinką.

Asmenys pageidaujantys, kad iš jų būtų geriausiomis sąlygomis surenkamos aukščiau minėtos atliekos, gali kreiptis tel. **+370 5 273 0084**

(Zam. 2874)

 ZPIT
RUDOMIANKA
 OGŁASZA NABÓR
 Do:
 Kapeli
 Chóru
 Grup tanecznych
 +37067204985
rudomianka@gmail.com

Liście spadają z drzew wcześniej niż zwykle

W tym roku drzewa zaczęły gubić liście wcześniej niż zwykle, bo już na przełomie sierpnia i września. Wcześniejsze niż zwykle gubienie liści, to efekt zmian klimatu. - Również średnia temperatura powietrza, zimą brakuje śniegu, a co za tym idzie, wiosną w glebie nie ma zmagazynowanej wody, a opady deszczu są, ale albo intensywne, podczas których deszcz spływa do rzek, albo nierównomierne.

Drzewa iglaste - sosny czy świerki - nie tracą igieł, bo te są mniejsze niż tradycyjne liście i, co również ważne, pokryte woskową warstwą, która pomaga zminimalizować utratę wody.

Fot. Freepik.com

W rządzie zasiadła wirtualna minister

To pierwszy taki kraj na świecie. Do albańskiego rządu weszła minister stworzona przez sztuczną inteligencję. Diella, korzystająca ze sztucznej inteligencji, będzie zajmować się zamówieniami publicznymi.

Albania stała się pierwszym krajem na świecie, który ma ministra stworzonego przez sztuczną inteligencję. Premier Edi Rama poinformował w czwartek, że wirtualna minister ma na imię Diella. Po albańsku oznacza to słońce. W rządzie ma odpowiadać za zamówienia publiczne. Prezentacja nowej pani minister odbyła się podczas zgromadzenia Partii Socjalistycznej w Tiranie. Rama ogłosił, którzy ministrowie zostaną zwolnieni, a którzy pozostaną na stanowiskach, przedstawił również Diellę. Diella jest pierwszym członkiem, który nie jest fizycznie obecny, lecz został stworzony wirtualnie przez sztuczną inteligencję. Rama oświadczył, że decyzje w sprawie przetargów będą podejmowane „poza ministerstwami” i przekazywane Dielli, która jest „służebniczką zamówień publicznych”.

Co dzieje się z pieniędzmi ze słynnej fontanny?

Zgodnie z tradycją wrzucenie jednej monety do Fontanny di Trevi ma zagwarantować powrót do Rzymu, dwóch monet romans w Rzymie, a trzech małżeństwo z osobą poznaną w Rzymie. Rytuał zyskał popularność dzięki filmowi „Trzy monety w fontannie” z 1954 r. Z jednej strony deszcz eurocentów wrzucanych przez turystów do wodotrysku brzmi zabawnie, z drugiej liczba wyławianych corocznie monet wskazuje, że ludzie naprawdę wierzą rzymskiej legendzie. Każdego roku, z XVIII-wiecznego zabytku, służby miejskie wyjmują ok. 1,5 mln euro. Daje to kwotę 3 tys. euro dziennie.

Fot. Freepik.com

Fotomigawka

■ „Pokazówkę” z karabinami robić trzeba umieć — jedna pomyłka i dostaniesz kolbą po łbie! Fot. Alfredas Pliadis, KAM